

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. // Inzerati do 80 petih vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2,50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati petih vrst Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. // „Slovenski Narod“ velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— // Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26.

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 // NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 // CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 // JESENICE: Ob kolodvoru 101 // SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5 // Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Fronta miru ustvarjena

Vojaška zveza Anglija Francija Rusija

Na včerajšnji izredni seji je angleška vlada v račelu sprejela ruske predloge glede sklenitve vojnega zavezništva, ki naj zaščiti poleg Poljske in Rumunije tudi vse baltske in balkanske države

LONDON, 2. maja. br. Kakor se doznava z dobro poučene strani, je sovjetska vlada predlagala Angliji in Franciji, naj se obrambno zavezništvo pretvori v redno vojaško zvezo z naloge, da se ta zveza zoperstavi vsaki nadaljnji nasilni spremembi statusa quo v Evropi in odločno nastopi proti vsakemu poskusu ogražanja neodvisnosti katerekoli države v Evropi.

Ob enem naj se skupno jamstvo za Poljsko in Rumunijo razširi na Litvo, Estonko in Latiško ter vse balkanske države vključno Turčijo, ki naj bi se priključila tej vojaški zvezi.

Angleška vlada je na svoji včerajšnji izredni seji proučila te predloge in jih v račelu sprejela. O tem je zunanji minister lord Halifax takoj obvestil sovjetskega poslanika Majskega, s katerim je imel nad eno uro trajajoč razgovor. Sedaj se vodijo o tem podrobna pogajanja med Parizom, Londonom in Moskvo.

Izredna seja angleške vlade

LONDON, 2. maja. br. Angleška vlada se je včeraj sestala pod predsedstvom ministrskega predsednika Chamberlaina k izredni seji, ki je trajala nad tri ure. Na seji so sodelovali vsi člani vlade. Pred sejo ministrskega sveta je bil Chamberlain najprej v avdiciji pri kralju, nato pa je sprejel voditelja opozicije majorja Attleeya in Greenwooda, ki ju je obvestil o nadaljnjih namerah vlade.

Seja vlade, o kateri ni bil izdan nikak komunicirani, je bila po zadržanju poučenih krogov posvečena izključno proučevanju mednarodnega položaja in izpolnitvi državne obrambe. Sprejeti so bili važni sklepi, ki se nanašajo na še večjo pospešitev angleškega oboroževanja. Razpravljali so tudi o pogajanjih, ki se vodijo za ustvaritev mirovne fronte. Ponovno je bila poudarjena potreba čim enotnejše fronte proti slehernemu novemu napadu na neodvisnost katerekoli države.

Zunanji minister lord Halifax je obvestil ministrski svet, da so pogajanja z Rusijo že zelo napredovala ter je v najkrajšem času pričakovati dokončni dogovor. Tudi pogajanja s Turčijo so tik pred zaključkom.

O Hitlerjevem govoru na seji sploh ni bilo niti govora, ker je v angleških vladnih krogih prevladalo mnenje, da so Hitlerjeve izjave brez pomena za nadaljnji razvoj mednarodnega položaja ter da je bil Hitlerjev govor docela notranja zadeva Nemčije.

Francija dela

PARIZ, 2. maja. c. »Brez krika in vika, brez vrz in besedičenja k delu!« To je tenor vsega francoskega tiska na praznik dela. Delavstvo je tudi s svoje strani ravno na dan 1. maja pokazalo, da se zaveda resnosti položaja ter da hoče doprinesiti vse, da se čimbolj okrepi državna obramba in s tem celotna mirovna in obrambna fronta. Delavske organizacije so izdale parolo, naj se prirede samo kratke prvomajске proslave, v splošnem pa naj se nemoteno nadaljuje delo, da se na ta način manifestira volja in odločnost vsega francoskega naroda. Hitlerjev govor se sploh nikjer več ne omenja, ne v tisku, ne v govorih na zborovanjih.

Angleški vojaški zakon objavljen V veljavi bo 3 leta in se lahko nato podaljša od leta do leta

LONDON, 2. maja. AA. Reuter: Pozno sredi je bil objavljen zakon o obvezni vojaški službi. Vsi mladeniči med 20 in 21. letom so obvezani služiti vojsko razen v primeru nesposobnosti. Popis rekrutov bo izvršilo ministrstvo za delo. Takoj po vpisu bo rekrut zdravniško pregledan, nakar bo dobil poziv za vstop v vojsko. Kadarški rok bo znašal 6 mesecev, nakar bo za dobo 3 in pol let pripadal pomožnim enotam ali pa bo dodeljen rezervi. Delodajalci so dolžni sprejeti delavca po odsluženem vojaškem roku nazaj v službo pod istimi pogoji, kakor jih je imel vojak pred odhodom v vojsko. Vojni minister se pooblašča, da zadrži gotov odstotek vojakov, ki so končali 6 mesečni rok, še naprej v pomožnih enotah. Ministrstvo za morarico ima pooblastilo da osnuje posebne rezerve, katerim bodo dodeljeni vojaki, ki so končali šestmesečni tečaj. Zakonski predlog daje kralju pooblastilo, da razširi te odredbe na severno Irsko ter jih eventualno spremeni. Za zdaj se veljavnost zakona verjetno ne bo razširila na Irsko, toda Irči, ki živijo v Angliji, so obvezani enako kakor ostali državljani služiti vojsko. Isto velja za državljane dominionov razen v primeru, ako že pripadajo vojnim enotam kakega dominiona. Na osnovi tega zakona bo poklicanih na vaje okoli 200.000 novakov, ki bodo poklicani v 4 rokih, in sicer vsakokrat po 50.000. Zakon bo v veljavi tri leta ter se lahko podaljša od leta do leta.

Ovire za nastop Amerike padajo

WASHINGTON, 2. maja. AA. Havas: Včeraj je avtomatično prenehala veljavati 2. zakon o nevtralnosti, ki je predvideval, da se mora v primeru vojne izvoz iz tujih držav plačati v gotovini ter se ne sme izvršiti na ameriških ladjah. Ta klavzula je padla, ker se kongres ni mogel ziniti niti glede na enega od številnih vprašanj, ki so bila na dnevnem redu v zvezi z zadnjimi mednarodnimi dogodki. Politični krogi smatrajo, da bo prenehanje veljave imenovanega člena imelo za posledico pospešitev revizije splošnega položaja v onem smislu, ki ga želi največji del javnega mnjenja ter sam državna uprava.

WASHINGTON, 2. maja. AA. DNB: Predsednik Zedinjenih držav Roosevelt je zahteval včeraj od kongresa nov kredit v znesku 1.400 milijonov dolarjev za izvajanje novega načrta oboroževanja vojske in letalstva. Za kredit je zahteval nujnost. Dalje je zahteval kredit za ojačenje garnizij ob Panamskem prekopu.

Poljska zahteva povečanje jamstev glede Gdanska

ker ne večuje več pogodbam z Nemčijo

VARSAVA, 2. maja. AA. Pat: Nemčija je v zadnjem času pokazala svoje stališče na pram mednarodnim obveznostim s tem, da si je prisvojila Klajpedo, da je odpovedala nemško-angleški pomorski sporazum, ki ni vseboval nobene klavzule o odpovedi, ter s tem, da je odpovedala na isti enostranski način sporazum o nenapadanju med Poljsko in Nemčijo, katerega odredbe so predvidevale odpovedni rok 6 mesecev. Težnje Nemčije glede Gdanska imajo verjetno namen, da Poljsko odstranijo z Baltičkega morja. Toda vsi vedo, kako velik pomen ima obala tega morja za poljski državo in njeno bodočnost. Na osnovi tega je nastal

tak položaj, da bo Poljska prisiljena razširiti svoje zahteve glede garancij svojih pravic v Gdanku.

»Gazeta Polska« piše, da je popolnoma odveč govoriti o tem, kdo je omogočil diplomatsko zvezo med Poljsko in Nemčijo kakor tudi o tem, kdo je upravičen obvestiti nemško vlado, kaj je Beck delal v Londonu. Beck je imel namen obvestiti nemško vlado o angleško-poljskem sporazumu po diplomatski poti, toda na žalost nemški veleposlanik ni bil v Varšavi. Zaradi tega se je Hitler mogel sklicevati edino na vesti listov, ko je govoril o poljsko-angleškem sporazumu.

Zopet potres na Japonskem

TOKIO, 2. maja. br. Severna Japonska je v kratkem času doživela že tretjo potresno katastrofo. Davi je hud potres porušil celo vrsto mest in vasi. Uničene so zlasti naselbine na severojaponskih otokih. Na mnogih krajih so nastali požari. Število človeških žrtev še ni znano, ker so prekinjene s potresnim ozemljem vse zveze. Računajo pa, da je potres zahteval veliko število smrtnih žrtev. V potresno ozemlje so poslali na pomoč večje vojaške oddelke. Nagla pomoč je nemogoča, ker so porušene ceste, mostovi in železniške proge. Prvo pomoč so poslali z letali.

TOKIO, 2. maja. AA. Reuter: Policijsko poročilo iz Akite pravi, da je o priliki včerajšnjega potresa našlo smrt 19 oseb, ranjenih pa je bilo 28. V Akiti je porušeno 74 hiš, 53 pa jih je poškodovanih. Poškodovani so tudi mostovi in tuneli tako da je na več ko 30 krajih prekinjen promet. Največ škoda je napravil potres na polotoku Oga, v čigar bližini je bil epicenter. Po glavnem sunku je sledilo še 30 lažjih sunkov. Prebivalstvo je iz strahu pred novim potresom prebilo noč na ulicah. Vas Ejikawa se je s 70 hišami vred pogreznila v morje.

V Nemčiji meso samo na karte

BERLIN, 2. maja. Listi objavljajo, da se bo odslej v Nemčiji oddajalo meso samo na karte. Dosedaj so mesarji dobivali tedensko gotovo število glav živine za zakol. Sedaj je število živine za zakol znanišo za nadaljnjih 20 odstotkov mesarji pa bodo smeli oddajati meso samo na karte, ki bodo uvedene že te dni. Tedensko se bo prodajalo meso samo v dveh dneh in to le po 10 do 15 kg za osebo. Že sedaj pa imajo v Nemčiji, kakor v vojnem času, karte za maslo, mast in olje. Napovedujejo pa še nadaljnje omejitve konzuma, da bi ne izčrpali zalog.

Gafencu v Rimu

RIM, 2. maja. br. Rumunski zunanji minister Gafencu, ki se mudi v Rimu, je bil včeraj sprejet v avdiciji pri italijanskem kralju. Popoldne je imel daljši razgovor z Mussolinijem in zunanji ministrom Ciano. Novinarjem je izjavil, da so njegovi razgovori zgolj informativnega značaja. Na povratku v Bukarešto se bo za dva dni ustavil v Beogradu.

Smola generala Brauchitscha

RIM, 2. maja. br. Poveljnik nemške vojske general Brauchitsch, ki se mudi v Italijo, je nameraval včeraj v spremstvu šefa italijanskega generalnega štaba generala Parianija z letalom odpotovati v Tripolis. Letalo pa je zašlo v neurje in je moralo v Cataniji zasilno pristati. Pri tem se je letalo nekoliko poškodovalo. Potniki so odnesli zdravo kožo.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Naročajte, čitajte in širite

„Slovenski Narod“!

Politični obzornik

Zgodovinski trenutek za Slované na jugu

Svoječasno so listi poročali, da je imel bivši prezident češkoslovaške republike dr. Edvard Beneš načrt združiti češkoslovaško v obliki federacije s Poljsko in da je ta načrt, ko so zanj zvedeli na gotovemu mestu, pospešil ono, kar se je kasneje na Češkem dogodilo. Navezujeto na to vest, razpravlja novosadski »Dane o Beneševem načrtu in poudarja: »Na ureditvi poljsko-češkoslovaških odnosov na federativni podlagi bi bilo treba misliti takoj po mirovni pogodbi. Takrat bi bila lahko izvedljiva ustanovitve češkoslovaško-poljskih združenih držav. To je preprečilo češka samozavest, slovaška kratkovidnost, poljski egoizem in skupna nesposobnost, da gledajo dalje v bodočnost. Po Monakovem pa izvedba takega načrta ni bila več mogoča, ker je bilo že prekasno. Tako je prišel tudi prekasno apel poljskih Sokolov, ki so se šele pred dnevi spomnili, da apelirajo na slovaško vzajemnost, proti kateri so se preteklo leto prav Poljaki težko pregrešili. Severozapadni Slovani so zamudili mnoge dragocene trenutke. Več kakor gotovo je, da niso imeli od tega koristi, pač pa veliko škodo. Za vse Slované na jugu je to najresnejši opomin, da ne zamude današnje zgodovinske usodne trenutke. — No, vse kaže, da dogodki na slovaškem severozapadu nas tu na jugu niso prav nič počutili.

Krivi propadanja katolicizma na Balkanu

Katoliška »Hrvatska straža« nadaljuje svoja razmotrivanja, kdo je kriv, da ne napreduje katolicizem na Balkanu tako, kakor si ona želi. V svojem drugem članku, ki ga je očividno napisal direktor lista kanonik dr. Janko Šimrak, poudarja »Hrvatska straža«: »Naglašali smo, da niso propadanja katolicizma na Balkanu in v sednjih zemljah toliko kriva preganjanja in nasilstva, kakor breznačelnost in oportunističnost, častihlepnost poedincev, združena vedno z »auri sacra fames« (sveta pohlepnost po zlatu). Žeja po oblasti in časti, oholost so bile v vseh stoletjih izhodna točka vseh teh izdajalcev. Oni niso nikdar sebi čutili diha svobode in načel, marveč samo diha svojega egoizma. V najusodnejših časih so bili brez vsakega nadaljnega pomiselnosti in vsakih skupnih pripravljani izdati katoliška načela. Oni so bili taki in so ostali taki, ker so bila njihova dela zla. Oni tvorijo trajno nevarnost za duh svobode božje besede in katoliške cerkve. Treba jih je torej pred vsemi razkrinkati! Treba je nanje brez vsakega pordona pokazati s prstom, kakor je Kristus pokazal s prstom na farizeje kot pobebele grobove. Zakaj zares taki breznačelnosti, oportunisti, izumski so popolnoma podobni pobebljenim grobovom, ki pri vsaki priliki in na vsak način žele, da jih ljudje smatrajo ne samo za katolike, marveč tudi za voditelje katolicizma, dasi oni skrivaj drže za pasom samo nož, katerega so vsak trenutek pripravljeni zabosti v srce svete cerkve...« — Kakor je razvidno, katoliška »Hrv. straža« ni posebno zadovoljna s katoliškimi voditelji.

Češko časopisje pod protektoratom

Po statistiki, ki jo je izdala Centropress v Pragi, se je na Češkem in Moravskem število češkega časopisja v zadnjih mesecih sicer zmanjšalo, vendar pa je še vedno kljub težkim razmeram, ki vladajo sedaj v teh dveh pokrajinah, razmeroma dosti visoko. Po podatkih z dne 1. aprila izhaja v Pragi 25 čeških političnih dnevnikov, zunaj Prage pa po drugih mestih 29. Političnih tedenskih listov in revij se tiska v Pragi 38, v pokrajini pa 115. Listov, ki izhajajo dvakrat na mesec, je v Pragi 17, v pokrajini pa 15, mesečnikov je v Pragi 6, v provinci pa 3. Vsega skupaj izhaja na Češkem in na Moravskem 248 čeških političnih listov. Nemško časopisje je kajpak manj razvito. Nemci imajo samo en dnevnik v Pragi, 7 pa v pokrajini. Tednike imajo Nemci 4, izmed katerih izhaja 1 v Pragi, ostali 3 pa v provinci.

Finis Austriae

BERLIN, 2. maja. br. S 1. majem je stopil v veljavo zakon, po katerem končno veljavno preneha obstojati nekdanja Avstrija. Z novim zakonom o upravnih razdelitvah se pretvori Avstrija v tri upravna okrožja. Dunaj je sedaj degradiran na navadno pokrajinsko mesto in postavljen v isto vrsto z Gradcem. Dosedanji državni namestnik Sels-Inquart je razrešen in obenem imenovan za nemškega državnega ministra brez posebnega delokroga.

Borzna poročila.

CURIE, 2. maja. Beograd 10.—, Pariz 11.80, London 20.855, New York 445.625, Bruselj 75.75, Milan 23.43, Amsterdam 237.45, Berlin 178.60, Sofija 5.40, Varšava 83.75, Bukarešta 3.25.

Naročajte, čitajte in širite
»Slovenski Narod«!

Najmočnejša dobrodelna organizacija v državi

Nedeljskega občnega zbora RK v Beogradu se je udeležilo izmed 93 delegatov 86

Ljubljana, 2. maja. V nedeljo je bil v Beogradu 51. občni zbor glavnega odbora Rdečega križa, ki združuje vsa društva te največje dobrodelne organizacije v državi. Predsednik jugoslov. RK je knez namestnik Pavle. Poslovodni podpredsednik je Svetozar Tomić, ki je vodil občni zbor, sklican v društvenih prostorih in ki se ga je udeležilo tudi kraljevi zastopnik general Pavle Barjak-tarevič. Občnemu zboru je prisostvovalo izmed 93 delegatov 86.

O delovanju organizacije je poročal ravnatelj Marinković. Število društev RK v naši državi je ostalo lani v glavnem nespremenjeno. Jugoslov. RK je štel v preteklem poslovnem letu 276 okrajnih in 637 občinskih odborov (društev) ter 34 okrajnih in 608 občinskih poveljstev. Organizacija se razteza na 1565 krajev. Lani je bilo članov v RK 88.129 državnih uslužbencev, in sicer kot redni člani 20.158 in 67.971 pomožnih. Število rednih članov se je v primeri s predlanskim zmanjšalo za 1096, pomožnih pa povečalo za 7495. Organizacija je štela lani skupno 132.869 odraslih članov. Med članke dobrotnike se je lani vpisala knežinja Olga.

Proračun za lansko poslovno leto je dosegal 5.614.481 din dohodkov, ki so pa v resnici znašali 5.681.509 din ter so bili za 324.903 din večji kakor predlanskim. Izred-

ni izdatki so znašali 200.022 din. Iz sklada za prvo pomoč so izdali lani za nabavo materiala in pripravo pomožnega osebja milijon dinarjev. Na podlagi sklepa lanskega občnega zbora so iz tega sklada tudi prenesli 300.000 din v sklad za zidanje bolnice Rdečega križa v Beogradu. Vrednost lani nabavljene materiala znaša 610.625 din.

V sanitetni stroki so lani posvečali največjo pozornost organiziranju tečajev za prostovoljne bolničarke. Glavni odbor je organiziral skupno 30 tečajev, vsa društva pa 80. Tečaje je obiskovalo 1589 tečajnikov. Od 1. 1933 do zdaj je RK organiziral 250 tečajev, pri tem pa niso ušle samarijanski tečaji, ki jih je bilo 26 s 679 tečajniki, in specialni tečaji.

Organizacija je posvečala tudi mnogo dela za pasivno zaščito prebivalstva pred letalskimi napadi. V mladinski organizaciji, Podmladku RK, sodeluje 4776 sol, in sicer 4188 ljudskih in 588 srednjih in strokovnih. V teh solah je bilo lani 17.126 pododborov s 463.562 člani. Lani je bilo v primeri s predlanskim organiziranih 386 sol več, odborov pa 1028 ter 36.846 članov. Pomast članov je torej lani znašal 9%. RK je lani poslal v poštinske kolonije 4233 otrok.

Na dnevnem redu so bile tudi dopolnilne volitve. Za predsednika glavnega narodnega odbora je bil izvoljen general Stevan Pešić.

Nanovo uprizorjena sijajna burka »Utopljenca«

nam je bila v sedanji dobi dobrodošla in sprejeta z največjim zadovoljstvom

Ljubljana, 2. maja. Shakespeareov »Othello« se je začel po-
tapljati, a rešila sta ga Nestroeva »Utopljenca«, prav tako živa mrtveca kakor Tolstega »Živi mrtveci« na odru in v kinu. Tako je vse v najlepšem redu, in publika je bila zvrhoma zadovoljna.

V soboto smo se namerjali v dramo, v nedeljo pa najokali v kinu pri krasni, presrešljivi herojski drami, Langerjevi »Izgubljeni patroli«. Naši mladi možje, zlasti pa vsa naša mladina od osnovnih sol do vseučilišča, naj si gredo pogledat »Izgubljeni patroli«, veličasten vzgled, kako treba ljubiti domovino in ostati cel mož do vseh skrajnosti. Aplavzi, ki so jih želi česki umetniki na platnu v ulogah junakiš legionarjev, so dokazovali, da se naše občinstvo polno zaveda poredke aktualnosti tega filma in da uživa njegovo tragično lepoto z izrednim poglavljenjem.

Za močno privlačnost Nestroevye veseligr v treh kratkih, a vseskozi udarno učinkovitih dejanjih se ni bati. »Utopljenca« sta nam v teh gorjupih, mučnih, včasih neznošnih mesecih kakor dobrotna olajšava in pojava. In ker bi vsi tako radi vsaj za dve urici pozabili gnus in strah, ki nas vse napolnjuje, prav nič ne dvomim, da bodo radi hodili gledat »Utopljenca«, ki ju je O. Šest izvrstno nanovo vpriporil in s katerima nam naša drama s Cesarjem, Kraljem in Levjarjem na čelu tudi zopet predstavijo, ki izživijo toliko srečnega smenjanja in vselega zadovoljstva, pa tudi pri naša dovolj resnih in resničnih ugotovitev

o naših prijateljih in naših težnjah po sreči.

Levar, naš traged in junak, igra vsega najboljšega in najlepšega v življenju prenasenečega, zato naveličanega kapitalista Štefana, ki končno spozna sebičnost tako zvanih prijateljev in najde srečo pri čisti, nepokvarjeni ženski, bistrski Katrici. Cesar je z najemnikom Bučo ustvaril kreacijo izvirnega kmeta, ki bo za večno zvezana z njegovo igralsko umetnostjo in zmogovitostjo realističnega komika. Kralj pa igra originalnega poštenjaka ključavničarja Smola zopet s toliko prepričljivo življenjskostjo in toploto, da radi pozabljamo njegovo prvo in sprejemamo z vsem priznanjem njegovo drugo kreacijo Smole.

Sever, Gregorin in Jerman so Štefanovi parasiški prijatelji, veseljaki brez značaja. Rakarjeva je špekulativna Vodetova. Vida Juvanov simpatična Katrica. Skrbnišek tipičen notar in paragraf, vsi ostali pa dobro vigrani lakajji in hlapi.

Igralec Nestroy je napisal z »Utopljenca« odlično burko z bogastvom zares komičnih situacij, močnih značajev napegeta dejanja in duhovitih izrekov, tako da imajo igralci vseskozi zahvalne vloge; občinstvo pa vzlic marsikateri otipljivi neverjetnosti in bedarji ne prihaja iz prijetne zabave, pa tudi ne iz zamisljenosti o cirkusu, ki mu pravimo življenje. Kajpada je bilo izredno mnogo ploskanja in priznanja vsemu osebju, zlasti pa Cesarju, Kralju in Levjarju.

Fr. G.

Gorjup, Remčeva in Lavrinova v Jakopičevem paviljonu

Pestra in zanimiva umetniška razstava, ki jo je v nedeljo otvoril prof. Ivan Vavpotič

Ljubljana, 2. maja. V nedeljo ob 11. uri je prof. Ivan Vavpotič otvoril razstavo del Nore Lavrinove, Bare Remčeve in Tineta Gorjupa. Pozdravil je zastopnike oblasti in kulturnih društev ter občinstvo, med katerim je bilo največ mladih ljudi, zlasti pa mnogo naših likovnih umetnikov.

Bara Remec je izšla iz zagrebške Bečićeve šole, je med drugim izjavil prof. Vavpotič, Tine Gorjup pa iz Babčeve šole. Bečić in Babčić sta najvidnejša predstavnika današnje hrvatske slikarske kulture. Mojstra sta, ki sta vzgojila skoraj ves naš mladi rod slikarjev. Duhovnemu vplivu teh dveh genijalnih slikarjev, ki pa sta antipoda po svojem temperamentu, se tudi Bara Remec in Tine Gorjup nista mogla izogniti, seveda ne v njuno škodo. Naša sta svojem temperamentu ter svojem celotnemu bistvu ustrezajoča duha v svojih mojstrih-vzgojiteljih, kar jima zagotavlja pot naprej in navzgor.

Prof. Vavpotič je opozoril na »skoraj barbarsko vitalnost, titansko energijo, eksplozivni temperament in nebrzdano dinamičnost B. Remčeve, ki gradi in izraža s pomočjo intuicije, na moško odločno, skoraj brutalno gradbo slik in nanašanje barv, si ne pojejo, marveč vriskajo ter ne iščejo sozvočja, marveč se v viharum zanosno nebrzdanih dinamičnih impulzov stopnjujejo v fanfare, kakršne so podirale zidove Jeriha. Remčeva se barv ne boji, postavlja jih suvereno, barva ji je nosilec izraza, ideje, niti ji ne pride na um, da bi barvo lomila, brzdala.«

Tineta Gorjupa kot umetnika je prof. Vavpotič označil: »Prav tako kakor sta Bečić in Babčić antipoda, je Tine Gorjup antipod Bari Remčevi. Tine Gorjup je tip harmoničnega v sebi zaokroženega, globoko do sebe kritičnega in visoko kultiviranega ter discipliniranega duha. Tudi njemu je barva edino izrazno sredstvo, celo v risbah. Stremi po harmoniji in zaokroženosti v vsem, podreja svoji notranji disciplini temočutnega esteta vse svoje izražanje ter ves svoj slikarski govor. Tine Gorjup je tipičen predstavnik modernega slikarskega realizma.«

Kot gost Narodne galerije je razstavila v eni sobi svoje ujedanke in suhe igle ter akvarele in risbe gospa Nora Lavrin, žena našega rojaka dr. Janka Lavrina. Gospa osebno ni bila navzoča pri otvoritvi. Prof. Vavpotič je očrtal njeno umetniško delo ter njen delež pri prizadevanju za spoznanje našega in angleškega naroda. Brat gospe Nore Lavrin je znan angleški arhitekt Max Fry. Je velika prijateljica našega naroda in njej gre zasloga, da je s svojimi

razstavami v Angliji in s svojo knjigo »Yugoslaves Scenes« seznanila angleški narod s posebnostmi našega naroda. Nora Lavrin ima na razstavi 22 ujedank in suhih igel, 20 akvarelov in dve risbi. Akvareli so motivi iz Anglije, Francije in Španije, ujedanke in suhe igle so povečini motivi iz Jugoslavije (Kamnik, Sarajevo, Krk, Hvar, Mostar, Kotor, Slovenski kmet, Ivan Cankar, Janko Lavrin, F. Meško). Po motivih slikarica ni vedno originalna, najboljši so nekateri njeni akvareli. V celoti občutljivo njena dela solidno znanje in resno prizadevanje in iskanje harmonije v linijah in kompozicijah.

Razstavljena dela Tineta Gorjupa kažejo zrelega umetnika. Prof. Vavpotič ga je v svojem govoru prav dobro karakteriziral. Razstavil je Tine Gorjup 24 oljnatih slik in 24 risb. Prvih je razstavil v večjem obsegu in takoj si je osvojil častno mesto med našimi umetniki mlajše generacije. Naravnost presenetljiva je njegova dognanost v gradbi, izdelavi in estetskem oblikovanju. Bara Remec je najboljša v portretu. To je predmet, ki jo prislili ob oblikovanju v umetniško celoto. Res je, da se kaže v nekaterih njenih pokrajinah nebrzdana dinamičnost in skoraj ekscentrični smisel za barve. V takih primerih se Bara Remec išče. Razstavila je 27 oljnatih slik in 25 risb.

Nesreče in žrtev pretepa

Ljubljana, 2. maja. Nekateri kolesarji se vedno neprevidno vozijo tudi tam, kjer so na cesti izpeljane tračnice cestne železnice. 19letni pekovski pomočnik Ivan Gačner, zaposlen pri Piskarju na Tyrševi cesti, se je včeraj peljal s kolesom po opravih v Šiško, na Gosposvetki cesti pa je s prednjim kolesom zašel med tračnice in hipoma odletel s kolesa na trda tla. Gačner se je potolkel po životu in po obrazu.

Janez Trkov, 64letni posestnik iz Zadvora, se je včeraj popoldne peljal z vozom iz mesta domov. Nekje na Smartinski cesti pa se mu je nenadoma splašil konj, ki ga je skušal še priletni mož zadržati. Konj pa se ni dal urotiti in je Trkova potegnil z vajeti na tla, da je padel pod voz. Mož je dobil hude poškodbe na glavi in prasko po životu. Podobna nesreča je doletela 28letnega posestnika Alojzija Mulca iz Nadelške. Ko je privozil z enovprežnim vozom mimo neke hiše, je konj zavil preveč na levo in prikal gospodar-

ja ob zid s tako silo, da je dobil poškodbe na trebuhu in si zlomil desno roko.

Mizar Jakob Oblak, stanujoč na Brdu nad Vičem, se je včeraj okrog 11. vračal s kolesom iz mesta domov. Blizu doma že pa je na cesti poleg oblake padel in priletel z glavo ob cestni tlak tako močno, da je obšel nezavesten. Na pomoč so mu takoj prihiteli ovidci, ki so ga prenesli v bližnjo hišo, kjer so mu nudili prvo pomoč. Iz opekarne so telefonično pozvali reševalce, ki so Oblaka z avtomobilom prepeljali v bolnico. Oblak je dobil zunanje poškodbe, pretresel pa si je tudi možgane.

Pred opernim gledališčem je neki motociklist podrl domov vračajočo se delavko Libušo Zorž iz Ljubljane. Dekle se je poškodovalo po rokah in nogah. Tudi v št. Vidu je včeraj neki brezobzirni motociklist podrl 23letno delavko Marijo Kendra. Ponesrečenko so prenesli v bližnjo hišo, kjer so ji nudili pomoč. Ker poškodbe niso bile nevarnejše, je poškodovanka lahko ostala v domači oskrbi.

V neki gostilni v Smartnem pod Šmarno goro se je včeraj zbrala večja družba pivcev, ki so se nekaj časa prijetno zabavali, dokler jih ni razgrel alkohol. Kmalu so se jeli med seboj pripraviti in že so pričeli od mize do mize frčati kozarci v glave. Med pretepo je bil najhujše izkupil 33letni delavec Maks Kopač, ki so ga nasprotniki poškodovali na glavi in hrbtu ter je moral iskati pomoči v bolnici.

V gozdu pri Medvodah pa so včeraj ponoči neznan napadli 27letnega mizar-skega pomočnika Antona Dolinarja in ga s koli pobili na tla. Dolinarja so napadli pretepli po vsem životu in ga pustili ležati v prahu do jutra, ko se je lahko zavele do prve hiše, odkoder so ga pozneje odpeljali v bolnico.

Lep koncert

Zagorje, 2. maja. Pevski moški zbor »Loškega glasa« z Lok, ki so drugi revir naše zagorske doline, je v nedeljo v Sokolskem domu priredil lep, toda izredno slabo obiskan koncert. Zapel nam je skrbno izbran spored, ki je obsegal 18 pesmi, izvedene narodnih, tržaških in koruških ter nekaj umetnih starejšega datuma, ki pa so več kakor nadpovprečnega znanja, ki ga zbor pod neveljivim, toda smotnim vodstvom svojega mladega in večnega pevovodje tudi po kazal. Zbor sestoji iz 25 rudarskih grl, po večini mladih in že dobro uvežbah moči. Najlepše zvenijo spodnji bas, dočim bi razvajeno uho moralo želelo v ostalih glasovih nekaj več mehkohe. Kot sem pa že rekel, so to rudarska grla in je prav ta možata raskavost, ne grobost! — podelila zboru nekaj svojstveno privlačnega. Tle mladenci in moške, ki gledajo večino svojih dni v globokih rovih smrti v obraz, bi najbrž z ugaženim, po mestno izlošanim petjem ne mogli v tisti meri ogreti srca kot so ga s svojim trpkim resnim nastopom, če se bo posrečilo zboru osvežiti prve tenorje, lahko mirno trdim, da bi ta idealno poirtvovalna edinica uspešno predstavljala tip rudarskega zbora, svojiskega s svojo barvitostjo in deklaracijo. Pevovodja, učitelj g. Drago Korosec je znal kaj večše pretehtati odnose med zmogljivostjo posameznih glasov ter je mimo tega izbral zbor, da vzorno kultivirano predava tako v fortissimih kot v pianissimih. Zbor ga uboga na migljaj in kar je treba se posebej podčrtati, poje ves spored na pamet.

Kar se tiče posameznih pesmi, bi bilo treba omeniti uvodno zborovo himno, ki mu jo je skomponiral pokojni Zorko Prelovec. Tržaške narodne v priredbi komponista Venturinja, nekaj novega za naša ušesa, so vzgale, kot pravimo. Štebenčeva »Ob slovesu« in Fürsterjevi »Gorenjci« so zaključili prvi del koncerta. V drugem delu so po udarnem Smodejevem »Dane se!« zapeli s prav posebno toplino in šegavostjo tri koruške narodne, med katerimi so morali eno ponoviti. Sledila je »Razbita čaša« A. Fürsterja in Adamičević »Završki fantje«. Tretji del je obsegal Jerebovo »O kresu«, Aljažveo »Na bregu«, Vodopivčveo »O večerni ur« in zaključno Zajčveo »Slava delavstvu«. Vse pesmi so hvaljevali poslušalci nagradili z zasluženim odobravanjem. Med ploskajočimi pa smo pogrešali marsikoga, ki bi bil z malo dobre volje lahko navzoč. Toda praznina dvorane naj izvajalec ne moti, saj je bilo toliko ploskanja kot polna dvorana rok. Zboru želimo krepkega napredka ter se veselimo prihodnjega svidenja v sokolski dvorani, ki jih je gostoljubno sprejela. Srečno!

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Torek, 2. maja: zaprto.
Sreda, 3. maja: Kaj je resnica? Red Sreda.
Četrtek, 4. maja: Utopljenca. Red Četrtek.
Petek, 5. maja: zaprto.

★

Shakespeareova tragedija »Othello« z Levarjem v naslovni vlogi. V režiji prof. Šesta je drama nanovo nastudirana tragedija ljubosumja v deloma novi zasedbi. Glasbeno spremljavo je komponiral za to delo Anton Balatka, izvajala jo bo vojaška godba 40. p. p. Sodelovali bodo: Jago Debevec, Dož — Lipah, Brabantio — Skrbnišek, Gratiano — Brezgar, Lodovico — Potokar, Cassio — Jan, Rodrigo — Sever, Montano — Cesar, prvi senator — Gregorin, drugi senator — Jerman, prvi plemič — Gale, drugi plemič — Prešetnik, tretji plemič — Brezgar, četrti plemič — Tiran; Desdemona bo kreirala Mileva Boltarjeva, Emilio — Gabrijelčičeva, Bianco — Levarjeva, uradnik — Vertin, mornar — Murgelj.

OPERA

Začetek ob 20. uri

Torek, 2. maja: Vse za šalo. Red B.
Sreda, 3. maja: Falstaff. Red B.
Četrtek, 4. maja: Trubadur. Izven. Znižane cene. Debut Mire Basić iz Zagreba.
Petek, 5. maja: ob 15.: Don Kihot. Dijaška predstava. Globoko znižane cene.

★

Zanimiv debut se bo vršil v četrtek, v partiji Eleonore v »Trubadurju« bo nastopila prva na našem odru mlada sopranistka iz Zagreba gđ. Mira Basićeva, ki je učenka gospe Špeharjeve, ta pa izhaja iz šole ge. Kostrenčičeve, ki je vzgojila že lepo število prvotinskih pevcev. Basićeva ima izredno lep glas ter se ji po mnenju kritike obeta lepa pevka bodočnost. Predstava v četrtek bo izven abonmaja po znižanih cenah.

Ljubljanske vesti

—Lj Zakaj se električarji ne udeležujejo licitacij? Nedavno je bila licitacija za elektroinstalaterska dela v mestnem otroškem zavetišču v Trnovem. Udeležila sta se samo dva ponudnika, zato ni bila uspešna in morali so razpisati drugo. Druga licitacija bo jutri. Kaže, da bo delo prevzel elektroinstalaterski oddelke mestne elektrarne, ki čedalje bolj konkurira obrtnikom. Obrtniki se prav zaradi tega zadnje čase ne udeležujejo licitacij del v stavbah mestne občine, ker ni skraj nobenega upanja, da bi bilo delo oddano njim. Letos ima mestna elektrarna v Ljubljani nad polovico elektroinstalaterskih del. Prevzema dela tudi pri privatnih stavbah. Tako n. pr. dela mestna elektrarna tudi na stavbi banke »Slavije«, ki je ena največjih v Ljubljani. Mestna elektrarna zaposluje čedalje več monterjev, obrtniki pa morajo odpustiti delavstvo. Udeležba na licitacijah je zvezana s precejšnjimi stroški. Plačati je treba visoko takso in vložiti kavelje. Mestna elektrarna lahko konkurira z revnejšimi obrtniki, ker je finančno močna. Dela prevzema lahko ceneje, ker nabavlja material na debelo, da ga dobi po znatno nižjih cenah. Ker pa tudi v mestni elektrarni pripravljajo popise elektroinstalaterskih del v mestnih stavbah, poznajo razpisana dela v raznih področjih, česar obrtnik sam ne more spoznati iz samega popisa. Konkurenca mestne elektrarne zavzema že takšne oblike, da resno ogroža obrtnike, ki bi pač morali biti zaščiteni vsaj tako, da bi njihov obstoj ne bil ogrožen. Upoštevati je treba, da so obrtniki davkoplačevalci. Toda prav zaradi tega tudi mnogo težje konkurirajo samoupravnim podjetjem...

—Lj Slovenska Ljubljana, ne pozabi, da bo v nedeljo 7. t. m. na ljubljanskem Gradu tradicionalno »jurjevanje«. Glede na plemeniti namen te prireditve naj prav vsak Ljubljančan stori svojo sveto narodno dolžnost in pride v nedeljo na grad! Vsak dinarček, ki ga žrtvujete na jurjevanju, bo hvalježno sprejet in porabljen v korist našim obmejnim bratom in tam preko. Poleg tega so prireditelji letos še posebno poskrbeli za dobro razpoloženje. V izobilju bodo najboljše cene tople in mrzle jedade, več vrst pristnega vina, pivo, malinovec, kava, čaj itd. — Posebno bogat je naš spored. Za zabavo bosta skrbeli dve sijajni godbi in več pevskih zborov. Je na sporedu še več »fletnostik«, pa danes nečemo vsega izdati. Morate se pripraviti sami. Torej na svidenje v nedeljo na Gradu!

—Lj Iz Legije koruških borcev v Ljubljani. V Kranju, slavni gorenjski metropoli, so se zbrali številni bivši koruški borci, da si ustanove krajevno organizacijo, katerih imena legija sedaj že 22 po številu. Nad 4000 organiziranih borcev se je sedaj pridružila še krepka četa Gorenjcev, ki so pred 20 leti hoteli iz golega idealizma v borbo za našo severno mejo. Na občnem zboru, ki je potekel v najlepšem redu in tovariški slogi sta poročala dr. Drago Demšar ter zastopnik glavnega odbora tov. Iv. Mohar. Po poročilih, katerim je sledila živahna debata, je bila izvoljena društvena uprava s predsednikom tov. Dr. Demšarjem in tajnikom tov. Jožetom Pečnikom na čelu. Z zaoblubo, da bo vse delo nove krajevne postojanke namenjeno dobrobiti ljubljani domovini, je bil obljubi zbor zaključen. Dne 7. maja priredi legija avtobusni izlet v neznan smer. Odhod bo ob 1/2 5. uri jutraj. Kdor se želi udeležiti izleta, naj se prijavi v društveni pisarni do 5. maja ob 14. do 19. ure, kjer prejme vsa potrebna navodila. Namen izleta: Zdržiti dobro s koristim!

—Lj Za mestne reveže je mesto venca na krsto g. Franca Remžgarja daroval g. Ernest Remžgar, Društvena ulica 4., 150 din, mestni socialni urad je pa v znamenje tega darila položil na krsto preprost venec s trakovi v mestnih barvah. Ključavničarski mojster g. Josip Rebek, Cankarjevo nabrežje 9., je izdelal 240 komadov okovja za železne postelje v stari cukrarni ter črtal račun v znesku 180 din. Dobrotnikom revežev izreka mestno poglavarstvo najlepšo zahvalo tudi v imenu obdarovanih.

—Lj Zverji pogažda, Sloviti raziskovalec Frank Buck, znan po svojem zadnjem izredno zanimivem živalskem filmu »Privredi jih žive«, je na svoji zadnji ekspediciji posnel nov kulturni film iz življenja divjih zveriv v prostranih azijskih džunglah. V tem filmu so na izvirni način prikazane najpompnejše divje zveri v borbi za svoj obstanek ter divja in neprehodna džungla z vsemi svojimi tajnimi in pretečnimi opasnostmi. Življenje v prostranih azijskih džunglah je privlačilo že marsikatero raziskovalca v te divje predele sveta, vendar pa se je malokomu posrečilo prikazati to na filmskem traku tako izvirno in s tako kruto resničnostjo kot ravno Bucku. Pri pogledu na ta doživljaja zastaja diš vsakemu gledalcu. Ekspedicija nas vodi najprej skozi burmansko džunglo v najgostejši in najmanj prehodni predel na svetu — v malajsko džunglo, kjer vidimo podrobno, kako izgleda svet, kamor se ni stopila človeška noga. Film je velike znanstvene vrednosti ter je bil radi tega nagrajen. Za mladino in za odrasle pa je še posebej zelo poučen in zanimiv ter bo našel prav gotovo pri vseh obiskovalcih ugoden odziv. Film je samo nekaj dni na sporedu kina Sloge ter ga prav toplo priporočamo.

—Lj Dva velika angleška umetnika bosta koncertirala v naši veliki Filharmonični dvorani. To je prvič, da prideta v Ljubljano na koncert dva umetnika iz Anglije, ki uživata oba svetovni sloves. Silali bomo prvovredno angleško mezzosopranistko Astro Desmondovo in pianista Clifforda Curzona. Astra Desmondova bo pela predvsem dela svojih rojakov klasikov in novejših dobe, poleg tega pa še tri Schbertove in 2 Wolfovi pesmi, pianist Curzon pa bo zaigral poleg del svojih rojakov 1 Lisztovo skladbo in Schumanovo sonato v g-molu. Koncert bo v petek dne 5. maja ob 20. uri v veliki Filharmonični dvorani. Predprodaja v knjigarni Glasbene Matice.

—Lj Dva vloga v stanovanju. Na mestnem trgu 6 je bilo vloženo v stanovanje režiserja Bratka Krefta. Vlomilec je očitno stikal za denarjem, slednjic pa se je zadovoljil s tem, da je ukradel iz spalnice 800 din vredno zlato damsko zapustno uro z monogramom »Bratko« in datumom 20. 8. 1935. In večjo možko zlato uro, vredno 1000 din. Vlomilec je vložil tudi v stanovanje Marije Mezetove na Poljanski cesti 12 in ji ukradel žensko dvostravno zlato uro, vredno 500 din.

—Lj Krožnik z denarjem je odnesel v Rahnetovo gostilno v Pokopalski ulici 3 je oni dan že po policijski uri stopil neznanec in sicer v trenutku, ko se je natakarica za hip umaknila v kuhinjo in ko tudi ni bilo nikogar drugega v sobi. Neznanec je takoj pristopil k omari ter po-

grabil ležen krožnik, na katerem je bilo za 317 din drobiža, nakar je zbežal. Natakarica pa ga je še opazila pri vratih in stekla za njim. Na begu je neznanec denar s krožnikom vred vrgl proč in se izgubil v temo.

—Lj Oplenjeno stanovanje. V nedeljo dopoldne je vdrl nekdo, ki so mu morale biti razmere precej znane, v stanovanje odsotne postrežnice Marije Gomizelj na sv. Petra cesti 81. V stanovanju je vse prebrskal in si prilastil malo rjavo denarnico, v kateri je našel nekaj nad 100 dinarjev, dalje pokromano zapustno uro s črnim trakom in nekaj druge srebrnine. Vlomilec je ukradel tudi Gomizeljevi sestanovalki Katarini Šošaričevi žepno uro, drugi sestanovalki Frančiški Glavič pa rjavo usnjato denarnico s 336 din, Vlomilec je napravil revnim ženskam za okrog 1000 din škod.

Beleznica

KOLE DAR

Danes: Torek, 2. maja katoličani: Atanazij

DANAŠNJE PRIREDITVE
Kino Matica: Zakonomol
Kino Union: Izgubljena patrola
Kino Sloga: Zverji pogažda
Koncert pianista Raoula Koczalskega ob 20. v Filharmonični dvorani

Prirodoslovno društvo: predavanje dr. Božo Lavriča »Kirurgija trebušne votline« ob 18.15 v predavalnici mineraloškega inštituta univerze.

DEŽURNE LEKARNE
Danes: Mr. Leustek, Resljeva cesta 1, Bahovec. Kongresni trg 12, Komotar, Vič — Tržaška cesta.

Opod sita

Na svetu je vsaj teoretično na papirju tako, da ima človek poleg dolžnosti tudi pravice. Če torej plačuješ davke, kar je dolžnost, smeš zato na drugi strani zahtevati tudi nekaj pravic. Davki se pa plačujejo aktivno in pasivno. Pasivno jih plačujejo recimo psi, Pasja davčina je v Ljubljani vsaj toliko občutna, da imajo lastniki psov po našem skromnem mnenju pravico zahtevati za svoje varovance vsaj to, kar jim nujno gre, namreč nekaj prostora kjer-koži v neposredni bližini mesta, kamor bi lahko vodili pse na izprehod.

Tivoli je psom že od nekdaj prepovedan, razen če jih vodijo ljudje na vrvičah. Zdenj je pa zadela enaka prepoved tudi pse, ki jih vodijo gospodari na izprehod na Grad. Razumemo skrb mestne občine za javne nasade in izprehajališča, prav tako pa razumemo tudi lastnike psov, ki se čudijo, da je prišla nenkrat še ta prepoved. Nihče ne nasprotuje prepovedi pušati pse po nasadih v Tivolju, na Gradu pa ni tako lepih in občutljivih nasadov, da bi pes ne smel skočiti čez nje. Pretrpane ljubezni do živali ne zagovarjamo, smo pa mnenja, da je vendar le treba dovoliti psom malo več prostosti, če jih ljudje že imajo in če morajo od njih plačevati precej visoko davčino.

Iz Zagorja

— Delavski prvi maj je bil letos izjemoma lep res ter je izpolnil pričakovanja starih in mladih. Ze zgodaj so se Zagorjanci odpravili na vse strani, radostnih lic, a zvečer so se vračali pametnih glav s Sv. Planine, Sv. gore, Pleš, Gamberka in menda sploh ni bilo izletne točke, kjer ne našel vsaj male družice v zadovoljnem razpoloženju. Zato pa je bila dolina kot izumrla, trgovine zaprte, res praznik. Na svoj račun seveda ni prišla tista šolska mladina, ki je ksilih obrazov prihajala v šolo. Kljub najboljši volji staršev je mnogo otrok izostalo iz šole in bi bilo prav ustrezno, če bi prosvetna uprava razmisllala dale ne bi kazalo vsaj delavskim revirjem ustreči s pouka prostim dnem. To pa iz več razlogov. Večina staršev si ne mara odreti tega dne, na katerega čakajo vse leto. Če odidejo sami, bi morali pustiti svoje otroke brez nadzorstva, česar pa ne smejo. Vzamejo torej deco s seboj na izlet in tu je neopravičeni izostanek, prijava na oblast. Na ta način se ustvarja neskladnost s šolo in domom, kar gotovo ni koristno. Prvomajniške proslave so tu in reči je treba, da jih naši rudarji praznujejo kot se spodobi ter so časi, ko se je ta dan izbraljal v druge namene srečno prestani. Mislimo, da s te strani za bodoče ne bi bilo nobene ovire in bi oblast gotovo s pouka prostim dnem vsem ustregla.

— Nenadoma je umrl vpokojeni poštni poduradnik in hišni posestnik g. Ludvik Ludovaj v 61. letu svojega dokaj težkega življenja. Polnih 25 let je raznašal pošto po obširnem zagorskem okolišu in opravljal naporno službo vestno, uslužno in poirtvovalno. Bil je šegav človek in ga je sleherni vzljubil. V poklicu si je nakopal težko bolezen za katero je počasi shiral. V nedeljo jutraj so ga našli na postelji mrtvega. Najbrž je podlegel srčni oslabelosti. Kljub napornemu poklicu se je udeleževal v Narodni strokovni zvezi, v gasilski četi, manjkal pa ni nikjer, kjer je bilo treba podpreti narodno stvar. Z izredno pridnostjo si je postavil prijeten dom, kjer je zdaj umrl sredi pomladanskega cvetja in zapustil ženo in sina edinka, železniškega uradnika Ludvika. Poča, železniškega uradnika Ludvika. Poča, ki se je vršil v ponedeljek ponedelne se je udeležilo veliko število prebivalstva. Naj počiva v miru, preostlim izrekamo toplo sožalje.

Dom jugoslovenskih obrtnikov

Stoji na Govejku in je edinstvena obrtniška ustanova v državi

Ljubljana, 2. maja. V Ljubljani deluje že od 1.1935 posebna obrtniška zadruga, Dom jugosl. obrtnikov, ki je bila ustanovljena z namenom, da kupi zemljišče ter zgradi pokličniški dom za obrtnike in njihove soprojke. Zadruga je kupila že 1.1935 opuščen arondirani kmečki posest na Govejku pri Medvodah, preuredila kmečko hišo v skromen dom ter tako ustanovila obrtniško socialno ustanovo edino svoje vrste v državi. Nedavno je imela zadruga svoj četrti redni letni občni zbor.

Obrtniški dom na Govejku je postal v sorazmerno kratkem času zelo popularen, ne le med obrtniki, temveč tudi med številnimi ljubljanskimi izletniki. Glavni namen doma je sicer, da služi kot okrevanje in za odhiti obrtnikom in soprojkam, predvsem revnim, a gostišča v domu se poslužujejo tudi izletniki in zaslužek skromnega podjetja zadruga porablja za vzdrževanje ter izpopolnitev ustanove. Dom je postal pomenben tudi kot prehodna turistična postojanka; Govejek je med izletniki zelo priljubljen, saj je sredi številnih izletniških poti. Izletniki ga najraje obiskujejo z izhodiščem iz Medvod po poti skozi Ločnico, pot pa nadaljujejo čez Osojino s sestopom v škofovo Loko. Mnogi izletniki prihajajo na Govejek tudi od Sv. Katarine s sestopom v dolino Ločnice. Dalj si izlet je pa od Sv. Katarine ali iz Polhovca Gradca proti Grmadi na Govejek in Osojnik.

Zadruga je kupila s hišo vred precej večje posestvo, ki meri okrog 67 oralo, toda mnogo je goščav, ki jih zdaj pogozdujejo. Letos je delalo okrog 60 delavcev, ki jih je zaposlil odsek za urejanje hudoornikov pri banski upravi. Zasadi so okrog 60.000 drevesc. Zadruga bo seveda morala prispevati primeren znesek za stroške.

Občnega zbora so se udeležili številni združenci. Zborovanje je bilo v društvenem prostoru na Cesti 29. oktobra in vodil ga je načelnik L. Pičman. Poročali so gospod A. Jare, o denarnem poslovanju in gostišču J. Marn in tajnik I. Mihelič.

Zadruga ne izplačuje nobenih dohodkov in nagrad, vsi dohodki služijo le ustanovi. Zdravstveni užitki samo ugodnost, da dobe ceneje prenočišče v domu. Zdrav je v treh sobah 10 postelj in 6 skupnih ležišč. Toda začetek je storjen in prej ali slej bo zadruga imela večji dom. Da pa bo dosegla svoj smoter, bodo morali za njo pokazati več razumevanja na vseh pristojnih mestih. Kot socialno ustanovo jo podpira Zbornica za TOI in banska uprava. Vsekakor pa bi bilo potrebno tudi, da bi davčna uprava ne obremenjevala vsaj tako z davki gostišča, če že brez obdavčitve ne gre. Kakor rečeno, zadruga ne deli dohodka med svoje člane in njeni dohodki služijo socialnim namenom. Dohodki so majhni in če skromno podjetje izkaže dohodek, je treba upoštevati, da bi ne bilo dobička, če bi ustanova ne prejela podpore. Zato ni prav, če se socialni ustanovi po eni strani

jemlje, kar se ji po drugi daje. Pomisliti je treba tudi, da je na posestvu še okrog 40.000 din dolga in da so potrebne še mnoge investicije.

V preteklem poslovnem letu ni bilo večjih investicij. Nekaj izdatkov je pa bilo za popravila in redno vzdrževanje. Promet je bil lani nekoliko manjši, kar je treba predvsem pripisovati pogostemu deževnemu vremenu.

Lani je zadruga markirala dohode na Govejek. Postavljenih je bilo 18 orientacijskih tabel. Numeravali so izdatki tudi propagandno brošuro, toda v propagandne namene zadruga pri svojem skromnem premoženju še ni mogla izdati toliko denarja. Pripravljajo pa izdajo zemljevida, zelo dobre barvne karte večje oklice Medvod. Topografski načrt je narisal zelo natančno Iv. Selan. Karta, ki bo izdana v večji nakladi, bo služila zelo dobro turistom.

Zadruga se je v preteklem letu odločno zavzemala za popravilo občinske ceste v Ločnici, ki spada pod občino Zmneec in Medvode. Cesta je zelo slaba in pogosto ogrožena ob povodnjih, ko naglo narastejo hudourniki. Vso to cesto od Sore do vnožja Sv. Katarine bi bilo treba temeljito preurediti z mostovi vred in čas bi že bil, da bi se na občinah zgnili.

Na Govejku se čaka mnogo dela, ki ga zadruga najbrž ne bo zmogla sama tako kmalu. Predvsem se kaže potreba po ureditvi dohoda iz doline doma. Veliko skrb jim pa tudi povzroča, kako dom preskrbeti z dobro, živo vodo. Zdrav imajo vodnjak s kapnico. Voda je sicer zdrava, ker je filtrirana, a ko bi prišla od izvira, bi bila seveda boljše in morda bi lahko uredili tudi manjši bazen. Voda je baje v bližini okrog 20 m globoko, toda teden je skalnat, da bi kopanje vodnjaka zahtevalo velike stroške.

Na občnem zboru so sklenili, da bo zadruga odšel nudila na leto po teden dni dvema revnejšima obrtnikom povsem brezplačno oskrbo v domu. Ko bo ustanova gmotno bolj utrjena, bo seveda nudila obrtnikom mnogo več. Zato pa zasluži za svoja stremeljenja popolno razumevanje na pristojnih mestih, da se bo lahko razvila.

Vsa poročila so bila soglasno odobrena in na predlog M. Muca, ki je poročal za nadzorstvo, je odbor prejel razrešnico. Nadzorstvo je ostalo po volitvah v glavnem nespremenjeno.

ne stolpa v škofoji Loki in njeni soseski, ki bi ga pokojni Oblak ne bil obelzel. Spetno se je vzpenjal v opasne višine in nikoli se mu ni nič pripetilo. Zvesto in solidno je opravljal naročeno mu delo in pokrival strehe s pločevino. Starost je seveda iztrgala Oblaku delo iz rok, mož je omagal. Bodi mu lahka zemlja, žalujem, zlasti sinu Josipu, šolskemu hišniku, naše sozajlje!

Trošarina na semenski krompir?

Ljubljana, 2. maja. Kmet iz Tomačevega je pred kratkim v našem listu vprašal, kako je s trošarino na krompir in vsa semena, ki jih kmetje iz okolice uvažajo v mesto da posejejo z njim svoje njive. Z magistrata smo dobili pojasnilo, da se je na mitnici pri Tomačevem res primerilo, da je bil ta kmet po krivdi nekega trošarinskega uslužbenca napadeno počen, češ, da mora plačati trošarino za krompir, namenjen za sajenje. Da pa se podobne pomote ne bodo več dogajale, je vse trošarinsko uslužbenstvo opozorjeno s posebno okrožnico, naj v dvomljivih primerih napoti vse stranke na trošarinski oddelek, ki bo dal pravilna pojasnila. Na semena je sicer trošarina, toda samo na ona semena, ki so namenjena za industrijsko predelavo, in pa na semena, namenjena za prodajo na drobno in na

debelo. Ni pa trošarine na kakršnokoli seme, ki ga okoliški kmetje uvažajo v mesto občino Ljubljansko za posevet svojih zemljišč v mejah ljubljanske občine. Trošarine na semenski krompir, ki znaša 3 pare za kilogram, pa mestna občina ljubljanska od okoliških kmetov — dvolastnikov doslej ni nikdar pobirala, če je bil ta krompir uvožen že razrezan, in tudi ne za nerazrezan krompir, če je uvoznik dokazal, da ga pelje na svoje polje na mestnem ozemlju. Če tega uvoznik ni mogel dokazati, je bil krompir smatran, da je uvožen za prodajo, in je bilo zato treba plačati trošarino. Mestna občina celo ni pobirala trošarine celo za krompir, ki je zrasel na ozemlju mestne občine in je bil izvožen v skladišča okoliških kmetovalcev, nato pa spet pripeljan v mesto za prodajo na trg.

Mestna občina ljubljanska je po posebnem sklepu trošarinskega odbora mestnega sveta oprostita plačila trošarine tudi vse ljubljanske kmetovalce, ki so semenski krompir naročili s sodelovanjem kmetijskega odbora mestnega sveta in s posredovanjem svojih kmetijskih organizacij iz raznih krajev Slovenije in ga pripeljali v Ljubljano. Pomota torej, ki se je pripetila v sektorju linjskega trošarinskega odseka Smartinske ceste, je nastala zato, ker se dotičnik ni obrnil po pojasnilo na trošarinski oddelek mestnega poglavarstva, kjer bi bil gotovo pravilno obveščen. Cpozarjam javnost, naj se v vseh trošarinskih vprašanjih obrača neposredno na trošarinski oddelek v kresiji.

Zaradi nesrečne ljubezni pod vlak Tragična smrt mesarskega pomočnika Alojzija Kravanja iz Bovca pri Gorici

Krško, 1. maja. Ze v petek smo poročali, da se je istega dne zjutraj odigrala na Vidmu pri Krškem tragedija, ki je razburila vse mesto in okolico. Zdej je tragedija pojasnjena in vzrok ugotovljen.

Progovni čuvaj postaje Videm-Krško, je našel v petek zjutraj okrog štirih pri pregledu proge moško truplo za Vahičevo hišo. Oblasti niso mogle ugotoviti, kdo je mrtvec, ker je imel pri sebi samo dovoljenje komisarijata na Jesenicah, na katerem pa je bilo ime deloma nečitljivo in so se lahko nabzrale le prve štiri črke Krav... in ime Alojz ter da je prekoraj našo mejo 2. novembra 1930.

Ti podatki pa niso bili zadostni, da bi se mogla ugotoviti samomorilčeva identiteta, kajti razvidno je bilo takoj že iz lege trupla, da gre za samomor. Ves trud orožnikov je bil zaman, dokler ni prišel v Krško tajnik občine Kostanjevica, ki je spoznal v mrtvecu mesarskega pomočnika Alojzija Kravanja, starega 26 let rodom iz Bovca pri Gorici, italijanskega državljana, ki je bil uslužben od božiča pri gostilničarju in mesarju Klavžu v Kostanjevici. Kakor pripoveduje njegov gospodar, se je Kravanja že pred leti pri njem učil mesarske obrti, pa je odšel pozneje drugam, pred dvema letoma pa se je zopet vrnil. Ta ga je namestil v svoji mesnici na Gorenjskem, kjer je delal do božiča, potem je pa prišel v Kostanjevico.

Na Gorenjskem je imel Kravanja ljubavno razmerje z nekim dekletom, o katerem pa svojim novim tovaršim v Kostanjevici ni nicesar pravil vse do poslednjih dni, ko je prejel od nje pismo kaj je bilo v pismu, ne ve nihče, ker je Kravanja vesa pisma pred samomorom sežgal. V nedeljo, ko je Kravanja prejel pismo, se je naenkrat ves izpremenil. Prej tako delaven fant in miren je takoj v nedeljo šel z družbo v sosedno vas Zameško, kjer je popival dolgo v noč in tam celo prodal svojo tako priljubljeno harmoniko. Nihče izmed družbe pa ni slutil, kakšni temni naklepi dozorevajo za to ve-

selostjo. V ponedeljek in torek pa je bil zelo otožen in zamišljen in ko ga je gospodar vprašal, kaj mu je, je odgovoril: Z mano je sedaj konec. Zvečer pa ga je neki tovariš našel obešenega blizu Kostanjevice. Tovarišu se je posrečilo še pravočasno rešiti ga. Tovariš ni povedal nikomur o tem dogodku, vendar so nekateri slutili, kaj se je moralo zgoditi, ker se je Kravanja bral povedati odkod ima črno liso okrog vratu. V sredo je hotel skočiti v Krško, pa so ga zopet rešili. Takoj istega večera si je poskušal zopet končati življenje s tem, da si je z mesarskim nožem prerezal žile na levi roki. Toda domačini so mu zopet rešili življenje. Gospodar, ki je zvedel o stvari šele pozno ponoči, ko se je vrnil s pota, Upal je, da se je fant potolažil. Hotel ga je drugi dan poslati v okolico, da bi opazoval, kje bi se mogla kupiti živina, da bi se tako fant nekako razvedril in pozabil na dekle. Res je Kravanja takoj drugo jutro krenil na pot, a še prej je uničil vsa pisma, kar jasno dokazuje, da je bil njegov sklep, končati se življenje, že storjen. Napotil se je naravnost v Krško, kjer je neki znani družini izročil denar, katerega mu je bil dal gospodar za nakup. Prosil je znanec, naj gospodjar izroči denar in mu sporoči, da se bo naslednjega dne vrnil v Kostanjevico. Potem je pa izginila za njim vsaka sled. Kje se je mudi do izvršitve svoje sklepe, ne ve nihče. Pod vlak je moral skočiti okrog štirih zjutraj ker je bilo truplo, ko so ga našli, še toplo. Kravanja je legel, kakor je pokazala rekonstrukcija samomora, med tračnicami tako, da je naslonil glavo na tir in si jo je z desnico podprl. Tako so mu kolesa glavo in desnico odrezala.

Kravanja, ki si je kljub kratkemu času bivanja v Kostanjevici pridobil mnogo prijateljev in znancev, so šele večer pokopali na vaškem pokopališču na Vidmu ob veliki udeležbi občinstva. Pokojni je bil zelo marljiv in vesten delavec, mirne in tihe narave ter splošno priljubljen.

Iz Celja

— II. Celjski kulturni teden se je pričel v soboto zvečer. V lepo okrašeni mali dvorani Celjskega doma se je zbralo zelo mnogo občinstva iz Celja in drugih krajev ter številni zastopniki. Navzoč je bil tudi pisatelj dr. Makso Šruderl, predsednik Umetniškega kluba v Mariboru, pod čigar okriljem je prirejen letošnji Celjski kulturni teden. Po pozdravnih in otvoritvenih besedah častnega predsednika CKT, uglednega znanstvenika in publicista vladnega svetnika g. Emilijana Lileka ter nagovoru pisatelja in učitelja g. F. Roša o pomenu in ciljih CKT se je pričel komorni koncert Slovenskega vokalnega kvinteta iz Ljubljane, ki je sijajno uspel. V nedeljo dopoldne je umetnišni zgodovinar g. prof. dr. Fran Šijanec ob lepi udeležbi občinstva v isti dvorani s tehtno besedo o umetniku Širku otvoril kolektivno razstavo del akad. slikarja prof. Alberta Širka. Širk razstavlja 45 svojih olj, akvarelov in risb iz zadnjih dveh let. Bogata in zelo zanimiva razstava bo odprta vse ta teden.

— Na literarnem večeru, ki bo v sredo 3. t. m. ob 20. v okviru Celjskega kulturnega tedna v mali dvorani Celjskega doma, bodo štali iz svojih del člani Umetniškega kluba v Mariboru Miško Kranjec, Anton Ingolič, Stanko Cajnar, Radivoj Rehar, Ivan Potrč, Ivan Dornik, Božo Vodusek in Branko Rudolf. Uvodno besedo bo govoril predsednik mariborskega Umetniškega kluba pisatelj dr. Makso Šruderl. Sodeloval bo tudi godalni kvartet Glasbene Matice v Celju, ki ga tvori g. g. ravatelj Karlo Sanein, V. Jegrišnik, Dušan Sanein in A. Raspolič.

— Tujski promet, umrljivost in brezposelnost. V aprilu je obiskalo Celje 1088 tujcev (914 Jugoslovenov in 174 inozemcev) nasproti 1061 v letošnjem marcu in 1153. v lanskem aprilu. V preteklem mesecu je v Celju umrlo 41 oseb in sicer 14 v mestu in 27 v javni bolnici. Pri celjski borzi dela se je od 21. do 30. aprila na novo prijavilo 62 brezposelnih, delo je bilo ponujeno za 30 oseb, posredovanj je bilo 13, odpotvalo je 37, odpadlo 461 brezposelnih (delno, ker so dobili zaposlitev, delno pa, ker se niso znova prijavili). Dne 1. t. m. je ostalo v evidenci 687 brezposelnih (621 moških in 66 žensk) nasproti 1136 (1011 moških in 125 žensk) dne 20. aprila. Delo dobijo po 4 tesarji in hlapi, 2 natakarska vajenca za raznašanje pri vlakih, 1 kovač, krojač in mizar, 7 služkinj, 6 kuharic, 4 kmečke dekle in 1 natakarska.

— Tragična smrt mladega posestnika. Pred dnevi smo poročali, da je 24. aprila kobila brnila 35letnega posestnika Marka Lesjaka iz Jezere pri Planini v trebuch in mu prizadejala težke notranje poškodbe. Lesjaka so prepeljali v celjsko bolnico, kjer je v ponedeljek zjutraj izdihnil.

— Uprizoritev veseloigre »Roksa«, ki jo bodo priredili dijaki in dijakinje celjske gimnazije pod okriljem celjske podružnice Ferialnega saveza, je predložena od 5. t. m. na torek 16. t. m. ob 20. Predstava bo v Mestnem gledališču.

— Z nožem mu je razparal trebuh. Ko je 35letni čimarkinski delavec Franc Inkret iz Slanc pri Teharju odšel v nedeljo okrog 18. iz Krenzarjeve gostilne v Slancah, je pritekel za njim delavec Janez Ostruh s Teharja. Ostruh, s katerim se je bil Inkret sporekel, je napadel Inkreta in mu zasadel nož v desno stran trebuha s tako silo, da so Inkretu izstopila čreva. Smrtno nevarno poškodovanega Inkreta so prepeljali z reševalnim avtomobilom v celjsko bolnico.

— Celjski mu je prezezel. V soboto zvečer se je 34letni brezposelni delavec Jože Pirnat iz Celja sprl v neki gostilni na Kralja Petra cesti z delavcem Cirilom L. iz Trnovca. Ko sta oba zapustila gostilno, sta se na cesti znova sporekla. V prepiru je Ciril L. izvlekel nož in prezezel Pirnatu spodnjo čeljust od ust do brade. Pirnat je kljub hudi poškodbi še sam prijavil zadevo policiji, nato pa so ga oddali v bolnico.

— Nesreča pri delu. V soboto se je po nesreči 44letni delavec Ivan Lipovešek z Ostrožnega pri Celju. Pri delu ga je zgrabil strugalni stroj za desno roko in mu odrezal štiri prste. Lipovešek se zdravi v celjski bolnici.

— Umrljivost. V soboto na Lavi pri Celju 37letna šivilja Pavlina Jakunova, roj. Skalarjeva, v nedeljo na Cesti na grad št. 2 v starosti 50 let zasebnica Elizabeta Namotova, v mestu pa 80letna bošniška služkinja Neža Čmokova. 30letni Franc Dular iz Oplotnice in 85letni dninar Jernej Cviki iz Gotovelj pri Zalcu.

— Nogomet. Na Olimpijskem igrišču je v nedeljo mladina Olimpa v prvenstveni tekmi premagala mladino Atletikov s 3:0 (1:0). V drugonazredni prvenstveni tekmi pa je moštvo SK Štor premagalo enajstoričniko SK Boruta iz Gotovelj prepričevalno z 8:1 (4:1).

Lesjaka iz Jezere pri Planini v trebuch in mu prizadejala težke notranje poškodbe. Lesjaka so prepeljali v celjsko bolnico, kjer je v ponedeljek zjutraj izdihnil.

— Uprizoritev veseloigre »Roksa«, ki jo bodo priredili dijaki in dijakinje celjske gimnazije pod okriljem celjske podružnice Ferialnega saveza, je predložena od 5. t. m. na torek 16. t. m. ob 20. Predstava bo v Mestnem gledališču.

— Z nožem mu je razparal trebuh. Ko je 35letni čimarkinski delavec Franc Inkret iz Slanc pri Teharju odšel v nedeljo okrog 18. iz Krenzarjeve gostilne v Slancah, je pritekel za njim delavec Janez Ostruh s Teharja. Ostruh, s katerim se je bil Inkret sporekel, je napadel Inkreta in mu zasadel nož v desno stran trebuha s tako silo, da so Inkretu izstopila čreva. Smrtno nevarno poškodovanega Inkreta so prepeljali z reševalnim avtomobilom v celjsko bolnico.

— Celjski mu je prezezel. V soboto zvečer se je 34letni brezposelni delavec Jože Pirnat iz Celja sprl v neki gostilni na Kralja Petra cesti z delavcem Cirilom L. iz Trnovca. Ko sta oba zapustila gostilno, sta se na cesti znova sporekla. V prepiru je Ciril L. izvlekel nož in prezezel Pirnatu spodnjo čeljust od ust do brade. Pirnat je kljub hudi poškodbi še sam prijavil zadevo policiji, nato pa so ga oddali v bolnico.

— Nesreča pri delu. V soboto se je po nesreči 44letni delavec Ivan Lipovešek z Ostrožnega pri Celju. Pri delu ga je zgrabil strugalni stroj za desno roko in mu odrezal štiri prste. Lipovešek se zdravi v celjski bolnici.

— Umrljivost. V soboto na Lavi pri Celju 37letna šivilja Pavlina Jakunova, roj. Skalarjeva, v nedeljo na Cesti na grad št. 2 v starosti 50 let zasebnica Elizabeta Namotova, v mestu pa 80letna bošniška služkinja Neža Čmokova. 30letni Franc Dular iz Oplotnice in 85letni dninar Jernej Cviki iz Gotovelj pri Zalcu.

— Nogomet. Na Olimpijskem igrišču je v nedeljo mladina Olimpa v prvenstveni tekmi premagala mladino Atletikov s 3:0 (1:0). V drugonazredni prvenstveni tekmi pa je moštvo SK Štor premagalo enajstoričniko SK Boruta iz Gotovelj prepričevalno z 8:1 (4:1).

— Invalidi bodo zborovali. V nedeljo 7. t. m. ob 9. dopoldne bo v veliki dvorani Narodnega doma zborovanje vsega članstva celjskega krajevne odbora Udruga vojnih invalidov. Na zborovanju bodo obravnavali določila nove uredbe o vojnih invalidih in nazna druga invalidska vprašanja. Povabljen je tudi delegat občinskega odbora iz Ljubljane. Na zborovanje so vabljeni vsi invalidi in vdove ter vsi, ki so se le prosili za priznanje.

— Ukrep proti psom. Mestno poglavarstvo v Celju razglasa: Opaža se, da prihajajo na Glavni trg še vedno prosti psi, ki ugrabljajo meso s stojnic ali pa strankam iz nočnih košaric in onesnažujejo živila, ki so razstavljeni na trgu. Da bi se ta tudi iz zdravstvenih ozirov nedopustna nadlega odpravila, se odreja: Vsi psi, ki jih stranke jemljejo v tržnem času, t. j. od 6. zjutraj do 11. dopoldne s seboj na živilski trg, se morajo voditi na kratki vrvi in morajo biti opremljeni z nagobčnikom. Za vsako škodo, ki bi jo psi kljub temu povzročili, odgovarja lastnik psa. Končaj je prejel hkrati naročilo, da opravlja ob tržnem času redne obhode tržnega prostora in polovi tam vse proste pse ter jih po 48 urah pokonači, če se v tem času ne javi lastnik. Lastnik je dolžan plačati konjaku zalotnino v znesku 20 din in tudi stroške za prehrano psa v znesku 5 din za vsak dan. Kršilci te odredbe bodo kaznovani z denarno globbo do 500 din.

— Za preložitve glavne vodovodne cevi v škofoji vasi je razpisala mestna občina dobavo raznega vodovodnega materiala. Pomudbe je treba vložiti do vstega 15. t. m. v vložišču mestnega poglavarstva.

Iz Maribora

— Hud pretep na Tezmem. V Spodnji Dobravi na Tezmem je nastal med fanti resen spopad. Nekaj bojevitež, ki so mu orožniki že na sledu, je z nožem napadel vse, ki so bili v njegovi bližini. Na cesti so obežali v krvi 19letni kmečki dninar Herman Bersalamič, 20letni delavec Josip Nekrep in 21letni delavec Mirko Bratec, vsi z Dobrave. Vse tri so prepeljali v bolnico.

— Vlomilci na delu. V trgovino Franca Rudia v Rošpuhu so se splazili podletni vlomilci in mu odnesli več stvari, razen v nekaj gotovine, da ima skupaj nad 5000 din škode.

— Iz policijske službe. Podnadzornik pri predstojništvu mestne policije Josip Pavličič je premeščen na Jesenice.

— Usodna nesreča. Motociklist Anton Filipič iz Črne se je na vovinku pred Poljskavo zaletel v mestni avtomobil, ki je vozil iz Maribora proti Celju. Sunk je bil tako silen, da je Filipič v loku odletel v cestni jarek, kjer je obežal z zlomljenimi nogami in težkimi poškodbami po glavi in po vsem telesu. Nezavestnega so prepeljali v bolnico.

— Preložena seja mestnega sveta. Za četrtak 4. maja sklicana seja mestnega sveta je preložena na petek 5. maja.

— Namestu na ljubico streljal na natakario. Natakario Ana Zizkova iz Dolnje Počehove, uslužbena v neki gostilni v Svecini, je postala po čudnem naključju žrtev obračunavanja dveh zaljubljenecv. Med fantom in dekletom je nastal namreč hud spor in v jezi je fant potegnil samokres ter hotel streljati na dekle. Ravnal pa je tako nespretno, da je ustrelil natakario, ki so jo morali prepeljati v bolnico.

— Iz gledališča. V četrtak 4. maja »Djak-prosjak« za red D.

Iz Ljutomera

— Dež se nam samo ponuja. Letošnjo pomlad še nismo dobili dežja. Večkrat so nam oblaki sicer kazali na dež, ki pa ga ni bilo. Pred dnevi se je celo močno bliskalo in grmelno, dočim dežja ni bilo, kar se močno občuti zlasti po vrtovih, travnikih in njivah. Tudi potoki so že deloma nekateri brez vode.

— Sokolska tombola. Sokolsko društvo v Ljutomeru priredi svojo vsakoletno veliko pomladansko tombolo v nedeljo 7. maja dopoldne. Poleg glavnega dobika 2.500 din je še določenih 9 tombol in še nad 2000 dobikov v vrednosti nad 20.000 din. Po tomboli bo velika ljudska veselica.

— Potreba dovršitve štrigovske ceste. Ze več let se gradi banovinska cesta iz Ljutomera v štrigovo in zdaj je tik pred dovržitvijo. Treba bi bilo le še nekaj sredstev in cesta bi bila dovršena in izročena prometu. Promet bi bil tu sedaj vedno veliki, zlasti bi se po tej cesti prevažala slatina, ki se je v poletnem času mnogo prevozi v hrvatske kraje. Poleg tega pa bi služila prometu med štrigovo in Ljutomerom, radi katerega je bila grajena.

— Banov posest. Ban dravske banovine dr. Marko Natlačen se bo na svojem službenem potovanju po severnih krajih naše banovine pripeljal v Ljutomer 2. maja ob 8. uri zjutraj, kjer bo sprejemal predstavnik državnih in samoupravnih uradov.

— Sreski učiteljski zbor. Za učiteljsko ljubtomerskega sreza se bo vršil 6. maja ob pol 10. uri sreski učiteljski zbor s sporedno: 1. Otvoritev sreskega učiteljskega zbora, imenovanje predsednikovdega namesta nika in volitev 2 zapisnikarjev. 2. Predavanje sreskega šolskega nadzornika. 3. Poročilo o sreskih učiteljskih knjižnicah. 4. Predlogi.

— Razpis natečaja za izvirna glasbena dela. Kraljevska banska uprava dravske banovine razpisuje natečaj za izvirna glasbena dela, in sicer za: 1. glasbeno dramatska (operna) in 2. simfonična dela. Za najboljša glasbena dramatska (operno) delo je namenjena nagrada v znesku 15 tisoč din, za najboljši simfonično delo pa v znesku 5.000 din. Glasbeno dramatsko (operno) mora izpolniti cel večer, to je: proizvajanje dela mora trajati najmanj dve uri. Delo je lahko resnega ali veselega značaja. Razpis ne velja za opereto. Snov za glasbeno delo (sujet) mora avtor izbrati poljubno, vendar pa bodo pri presojanju imela prednost dela, ki obravnavajo snov iz slovenskega narodnega življenja. Delo mora biti v sceničnem in glasbenem pogledu izvedljivo in Narodnem gledališču v Ljubljani. Nadalje mora biti delo izvirno in doslej še neizvajano, v kompozitornem pogledu pa takšno, da bo razumljivo tudi širšem plastem naroda. Simfonično delo (simfonia, suita, simfonična slika, uvertura itd.) mora biti čisto instrumentalno delo ter mora njega proizvajanje trajati najmanj 30 minut. Oblika simfoničnega dela mora biti poljubna. Delo sama mora biti izvirno in še neizvajano. Skladatelj, ki se hoče udeležiti tega natečaja, naj predloži za glasbeno dramatsko (operno) delo partituro in klavirsko priredbo, za simfonično delo pa samo partituro najpozneje do 31. marca 1940. Prosvetnemu oddelku kraljevske banske uprave v Ljubljani. Vsako delo mora biti označeno z geslom, priključeno na glasbeno zapetico, v njej pa ime in naslov natečajnika. Predložena dela bo ocenjevalo posebno razsodišče, ki ga bo imenoval g. ban.

Ligaško tekmovalje je končano

Ljubljana je zasedla 9. mesto — Lepa zmaga naših atletov v Trstu

Ljubljana, 2. maja. V nedeljo je bilo končano tekmovalje ligaških klubov za naslov državnega prvaka v sezoni 1938/39. Tekme niso več mogle vplivati na važnejša mesta oziroma na razvrstitev klubov. Le v srečanju med Jugoslavijo in Hajdukom je šlo za tretje in četrto mesto. Državni prvak je postal spet enkrat BSK, klub, ki ima najstalniješe in najzanesljivejše moštvo. Zagrebški purgerji so mu bili precej časa nevarni, a so v finišu preveč popustili in so se morali zadovoljiti s sigurnim drugim mestom. Ljubljana je po pričakovanju izgubila nasproti Hašku, čeprav brez potrebe. Varaždinska Slavija se je z visokim porazom poslovila od lige. Zemun je beželi lepo zmago nad Jedinstvom in ostal na predzadnjem mestu, za obstanek v ligi pa bo moral pred začetkom nove sezone odigrati dve kvalifikacijski tekmi z drugim finalistom iz tekmovalja podsavskih pravkov.

Srečanje med Haškom in Ljubljano ni moglo vplivati na razpredelnico. Zato se moštvi nista napačevali in sta nudili mlačno igro. Prvi polčas se je končal brez gola, po odmoru pa so Zagrebčani dvakrat potresli mrežo gostov in zmagali z 2:0.

Jugoslavija je kot boljše moštvo zasluženoma premagala Hajduka 1:0. Igra je bila na blatnem igrišču zelo otežkočena. V srečanju med Baskom in sarajevsko Slavijo je prišlo do incidenta zaradi pretepa med dr. Ivkovičem in Rajličem, ki ju je sodniku nato izključil. Tekma se je končala 1:1.

BSK je po krásni igri, ki je Varaždinca navdušila, z lahkoto premagal Slavijo 5:0. Tudi zagrebški Gradjanski je v Skoplju visoko porazil svojega soimenjaka s 4:1. Jedinstvo je preveč podcenjevalo svojega nasprotnika v Zemunu. Posledica je bila Zemunova zmaga 1:0.

Končno stanje v ligi je naslednje: BSK 37, Gradjanski Z. 32, Jugoslavija 28, Hajduk 27, Hašk 25, Jedinstvo 20, Slavija S. 19, Fask 19, Ljubljana 18, Gradjanski S. 16, Zemun 13, Slavija V. 10.

V ljubljanskem podsavskem tekmovalju sta bili na sporedu drugi polfinalni tekmi. Veliko presenečenje je zbudil rezultat na Jesenicah. Bratstvo se je posrečilo nadoknaditi nasokov treh golov Čakovčanov. Z zmago 4:0 se je Bratstvo plasiralo v finale. Tudi v Kranju je že kazalo, da bodo domači izenačili razliko Mariborčanov. Kranj je namreč že vodil 3:1, je pa nato zaradi napačne taktike dovolil nasprotniku, da je ne samo izenačil, temveč celo zmagal s 4:3. Tako je drugi finalist Maribor.

Naši atleti so dobro začeli sezono. V Trstu se je reprezentanca dravske banovine srečala z Julijsko krajino in premočno zmagala s 116:103 točkam. Če prvi dan so naši zastopniki imeli toliko naskoka, da je bila končna zmaga zagotovljena. Domači so v soboto zmagali v eni sami točki in sicer je bil prvi v teknu na 110 m čez zapreke dr. Oberweger v 15.8 pred Pleterskom, ki je bil za 0.3

V BURNIH DNEH, KO SE VAS POLASČA MALODUŠJE,
Fr. Langerjeva odrska drama

Izgubljena patrola

ZD. STEPANEK, VOJTA JURNY, FERD. HART
Predstave ob 16., 19. in 21. uri

si ogledate na prekrasni
ni češki film in črpal
boste novo vero in za-
upanje v boljšo in lep-
šo bodočnost!

KINO UNION,
TELEFON 22-21

INO SLOGA — TELEF. 27-80

Danes premiera:

Najnovejši kulturni film slavnega raziskovalca Franka Bucka, tvorca svetovitega
filma »PRIVEDI JIH ŽIVE!« Film je bil nagrajen zaradi svoje izredno poučne in
znanstvene vsebine!

Predstave ob 16., 19. in 21. uri.

Produkcija R. K. O. Radiofilm

Danes poslednjič! Samo ob 16. uri

predstavi ob 19. in 21. uri odpadeta!

KINO MATICA — TELEFON 21-24

ZAKONOLOM

Najlepši francoski film!

Victor Francen

Annie Ducaux

Juliette Faber

DNEVNE VESTI

— Pred trgovskimi pogajanjmi z Nemčijo. Londonski »Times« priobčuje dopis svojega beogradskega poročevalca, ki pravi, da hoče Nemčija skleniti z Jugoslavijo važne gospodarske pogodbe na temelju petletnega kredita. Nemčija nam daje nudi za 14 milijonov funtov robe, večinoma orožja in železnega materiala, 1 milijon funtov naj bi bil takoj izplačan škodovnim tovarnam za topeve, ki so bili svojčas naroceni in ki bi jih zdaj poslali v Jugoslavijo. Te dobave naj bi naša država plačala Nemčiji v blagu. Najbolj se Nemčija zanima za železno rudo iz bosanskih rudnikov in pripravljena je sprejeti je 200 tisoč ton letno skozi pet let.

— Trafikanti zahtevajo večjo provizijo. V Novem Sadu je bil v nedeljo kongres trafikantov iz vse države. Upravo državnih monopolov je zastopal na kongresu g. Podbregar. Ob zaključku kongresa je bila sprejeta resolucija, na kateri trafikanti zahtevajo zvišanje provizije od prodaje tobačnih izdelkov, prisilno združevanje vseh trafikantov brez razlike, ustanovitev kreditne zadruge, ki bo dajala trafikantom brezobrestna posojila, izpremembe pravilnika o prodaji tobačnih izdelkov na drobno in končno da se onemogoči plačevanje provizije kupcem v kakršni koli obliki od tobačnih izdelkov in od takšnih znamk.

— Promocije. Na univerzi v Zagrebu so bili v soboto promovirani za doktorje medicine absolventi medicinski Ladišlav Lenart, Vojko Lončar in Anton Novak.

RAOUL KOZALSKI

KLAVIRSKI KONCERT

DREVI OB 20. URI

V FILHARMONIČNI DVORANI

CHOPIN, KOZALSKI, SCHUMANN

— Švedski turisti v Jugoslaviji. Največji švedski turistični urad Nordisk Reisebureau je organiziral pet potovanj švedskih turistov v Jugoslavijo. Prva skupina švedov prišle k nam 14. maja, druga 18. junija, tretja 2. julija, četrta 27. avgusta, peta pa 1. oktobra. Zanimanje švedskih turistov za Jugoslavijo je vedno večje.

— Nujni telefonski pogovori med Svico in Jugoslavijo. Z odlokom poštnega ministra je uveden med Svico in Jugoslavijo zelo nujni telefonski promet clair. Ti telefonski pogovori imajo prednost pred vsemi drugimi razen nujnih državnih. Nova vrsta francoskega telefonskega prometa med Jugoslavijo in Svico je uvedena s 1. majem.

— Članstvu učiteljskega pevskega zbora »Emil Adamič« sporočamo, da se bo vršila pevka turneja po Bošni in Dalmaciji. Ministrstvo prosvete je odobrilo dopust. Prihodnji pevski tečaj bo 5., 6. in 7. maja t. l. v prostorih Glasbene Matice v Ljubljani, odhod na turnejo bo v ponedeljek 8. maja. Začetek tečaja bo v petek 5. maja t. l. ob 10. uri. Članstvo naj pri- nese s seboj vse potrebno za pot in nastop. Tajništvo.

— Zborovanje učiteljskih društev JUJ. Sresko učiteljsko društvo JUJ Ljutomer bo zborovalo v soboto 6. maja pri Sv. Juriju ob ščavnici. Začetek je točno ob 11. Dnevni red je običajen. Sresko učiteljsko društvo JUJ Lendava bo zborovalo v soboto 6. maja ob 9. v Dobrovniku. Dnevni red: 1. Poročila odbornikov. 2. Dopisi in predlogi. 3. Predavanje g. Antaverja o računskem pouku. 4. Slučajnosti.

— CE HOČES USTRECI PRIJATELJICI, potem ji priporoči nabavo kave in špecerije pri

MOTOHU
LJUBLJANA

— France Bevk: Legende. Založila »Nova založba« v Ljubljani 1939. Str. 163, cena broš 34.—, vez 45.—. Ta knjiga nam pokaže plodovitost in priznanje pisatelja od popolnoma nove strani Od težkih in trdih usod, ki jih nam je oblikoval iz sedanosti in preteklosti, se je obrnil k preprosti ljudski domišljiji in nam v legendah prikazuje človeški boj z grehom in temo ter čudežno delo božje dobrote in pravice. Današnja razbita življenja je sicer tudi v teh legendah pustilo svoj sled, luč pa, ki jo je pisatelj razlil nad svojimi legendarnimi osebam, je luč dobrega zgleda in ljudske vere. Te legende so resnično slovenske, v občutju in okoliščini pisatelj je ostal zvest predvsem svoji goriški zemlji, sega pa tudi v druge slovenske kraje. Vrednost knjige je tudi v njeni preprostosti in primernosti — ni namenjena samo odraslim, ampak jo bo s pridom brala tudi mladina.

— Napredovanje. V imenu Nj. Vel. kralja je z ukazom kr. namestnikov na predlog prometnega ministra napredoval v 3. skupino I. stopnje načelnik ljubljanske žel. direkcije Franc Franc, dozdaj v III. skupini 2. stopnje.

— Iz Legije koroških borcev. V spomin na 20. obletnico smrti nepozabnega junaka tovariša nadporočnika Malgaja, priredi 21. maja krajevna organizacija Legije koroških borcev v Guštanju v spoznanju z narodnim odborom v Guštanju spominsko proslavo s sledočim sporedom: 1. Ob 9. uri maša na prostem na trgu v Guštanju. 2. Ob 10. uri odkritje spominske plošče Jovu Zapundžiču, 3. Ob 11. uri od-

hod k vojaškim grobovom, 4. Ob 14. uri zbor na trgu v Guštanju in odhod k Malgajevemu spomeniku, 5. Ob 15. uri spominski govor ob spomeniku, 6. Ob 16.30 koncert slovenske pesmi v dvorani Sokolskega doma v Guštanju. Vabimo vse bivše borce, da se ob tej priliki polnostevilno poklonijo spominu svojega padlega tovariša, posebno one, ki so se udeležili bojev pod njegovim poveljstvom. Vabimo pa tudi vsa narodna društva, da pohitijo z nami v obmejni Guštanj, ki nas bo sprejel z bratsko ljubeznijo. Pohitimo med naše brate, da se z njimi poklonimo spominu padlih junakov, ki so dal svoja mlada življenja na oltar domovinske ljubezni in za boljšo bodočnost našega naroda.

— Skupščina Slovenkega planinskega društva bo 14. t. m. ob osmih jutraj v Novem mestu. Predsednik delegatov pa v soboto 13. t. m. ob 18. v Novem mestu. Dnevni red: Poročilo predsednika, poročilo tajnika, poročilo blaginjara in obračun, poročilo nadzornega odbora, določitev članarine, pristopnine in prispevkov za Glavni odbor, poročilo reševalnega oddelka, izprememba pravil § 41, odobritev poslovnik »Ustroj in uprava SPD«, volitve, samostojni predlogi in raznoternosti. Samostojne predloge morajo podružnice poslati glavnemu odboru najkasneje do 10. t. m. — Nesreča Gojka Pipenbacherja. Gojko Pipenbacher, šef propagandnega oddelka ljubljanskega Putnika, je postal v nedeljo žrtev prometne nesreče v Zagrebu, kjer se je mudil službeno. Bil je precej močno ranjen na glavi ter je bil del časa nezaveščen. Prepeljal so ga v bolnico usmiljenih sester v Zagrebu. Podrobnosti nesreče se niso znane v Ljubljani, pač pa, da je Pipenbacher baje že izven nevarnosti. Zaradi nesreče se odpelje v Zagreb ravnatelj Putnika dr. C. Žižek.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo pretežno oblačno vreme, dež v predelkih. Včeraj je nekoliko deževalo v Beogradu. Najvišja temperatura je znašala v Zagrebu 21, v Beogradu in Kumboru 20, v Sarajevu 19, v Ljubljani in Mariboru 18, v Dubrovniku 17, na Rabu 16, v Splitu 15, na Visu 13. Davi je kazal barometer v Ljubljani 759,1, temperatura je znašala 7,1 stopinje.

— Nov grob. Rodbini Baudaž je umrla hčerka edinka Mira, Pogreb bo danes ob 16. iz kapele na Vidovdanski cesti št. 9, na pokopališču k Sv. Križu Pokojnici blag spomin, preostali nam iskreno sožalje.

— Dve znani beogradske kavarni zaprti. Med najbolj znanimi beogradske kavarni sta »Moskva« in »Palace«. Od večeraj sta ti dve kavarni zaprti in sicer »Moskva« zaradi adaptacije, »Palace« pa definitivno, ker je hiša, v kateri je bila kavarna, prodana. Kupila jo je francoska država in porabila jo bo za svoje ustanove, za Društvo prijateljev Francije, za Francosko-jugoslovensko društvo itd.

— Velik požar v električni centrali. V petek popoldne je izbruhnil požar v električni centrali v Vezdanu. Požar se je hitro razširil na sosedna poslopja in skladišče drv. Domači in gasilci iz Sombora, ki so mogli rešiti poslopja ter so se omejili na reševanje strojev. Požar je uničil električno centralo tako, da je ostalo več kraljev Baranje in Bačke brez električnega toka. Škoda znaša okrog 2 milijona din.

— V živo apno je padel. V petek popoldne se je pripetila v vasi Vrankovec blizu Varazdina težka nesreča. V živo apno je padel 19letni Mirko Petrekovič. Opeknel se je tako, da je v silnih mukah kmalu izdihnil.

Iz Ljubljane

—lj še ena nova stavba. Skoraj neopaženo se je dvignila iz tal lanske jeseni v Ljubljani velika hiša reda usmiljenk sredi njihovega posestva, ki se razprostira med trgov Taborom, Vidovdanska cesta, Kotnikovo in Slomškovo ulico. Kako obsežno je to novo poslopje, ki bo že v najkrajšem času dograjeno, in koliko prostora bo v njem na uporabo baje za veliko kuhinjo, redovnice, služničad, a predvsem za številne hiralce, kaže nazorno njegova zunanost. Hiša z nizko streho in čednim podvrhnim okrasjem ima namreč v zelo visokem pritličju in prvem nadstropju po 12 velikih oken, v drugem nadstropju pa 14 nekoliko manjših, medtem ko je široka tako, da so na njeni južni strani lahko po tri izredno velika okna in v vsakem višinskem predelu. Škoda le, da ni bila ta hiša zgrajena ob Kotnikovi ulici, ker bi njeno puščobo gotovo odpravila, odnosno vsaj tamonjko okoliščino precejšnje poživila.

—lj Umrla so v Ljubljani od 12.—27. aprila Solar Josip, 69 let, župnik, žalna pri Ljubljani, Lopotini Marija, roj. Podraž, vd. Urbanc, 35 let, žena delavca, Gutscherbraun Marija, roj. Jerin, 70 let, vdova čuvaja, Vidmar Marija, 86 let, delavka tob. tov. v p., Oblak Feliks Srečko, 40 let, fin. služitelj, Vizjak Leopold, 40 let, čevljar, Vič, Jamnik Marija, 72 let, vdova žel. sprevoznika, Knez Marija, roj. Svetlič, 69 let, vdova drž. uradnika, Vič, Duh Franc, 81 let, čevljar, mojster, Oblak Lenard, 23 let, akademik, Škeri Marija, roj. Hlebič, 80 let, vpok. delavka tob. tovarne, Rožič Ivana, roj. Melik, 74 let, preužitkarica, Črna vas, Jereb Josip, 67 let, poštni poduradnik v p., Javoršek Franciška, 6 mesecev, hči mest. delavca, Dravljica. — V ljubljanski bolnici so umrli Sekne Anton, 19 let, tesar, Bled, Pernel Marija, 37 let, gospodinja, Stari trg, Gerden Ivana, 69 let, vpok. tob. tov., Kuhar Borut, 20 dni, sin

častnika, št. Vid nad Ljubljano, Raktelj Pavla, roj. Borštinar, 65 let, žena polkovnika v p., Rafolt Jurij, 59 let, trafikant, Medvode, Benedičič Franc, 49 let, kočar, Zg. Tenetiše pri Kranju, Zagorac Leopold, 34 let, delavec, Tepe obc. Poljnik, Vidmar Franciška, 42 let, žena strojnika, Stranska vas, Behim Tomo, 58 let, vpok. rudar, Rudnik pri Kočevju, Rakovec Ivanka, 1 leto, hči delavca, Klančnik Eva, 65 let, zasebnica, Kern Jožef, 56 let, obc. ubožec, Jezerko, Urbanija Karolina, sobarica, Kamnik, Kováč Marija, 50 let, kuharica, Rejč Stanislav, 1 leto, sin delavca.

—lj Marija Kestlerjeva je umrla. Po dolgem in mučnem trpljenju je danes ponosi umrla ga. Marija Kestlerjeva, taška pesnikov Otona Zupanič in Franceta Albrechta ter pokojnega narodnega delavca Mihe Čopa, Pokojna, stara 79 let, je bila doma z gradu Draškovec pri št. Jerneju na Dolinskem in je bila znana po svoji narodni zavednosti, zlati tudi med vojno. V njeni družini so se pred vojno zbirali skoro vsi mladi slovenski moderni književniki in pesniki. Pogreb blage pokojnice bo jutri ob 16.30 izpred hiše zalosti na Poljanski cesti 15 na pokopališču k Sv. Križu. Bodi ji lahka zemlja! Žalujocim svojcem naše najskrenejše sožalje!

—lj Ciklus predavanj Slavističnega kluba se bo nadaljeval s predavanjem dr. Ferd. Kozaka o slovenski kulturi. Predavanje bo jutri v sredo 3. maja ob 20 v Hubadovi dvorani na Konservatoriju. Vstop prost.

—lj Javni teledadni nastop učencev in učenek vseh srednjih in učiteljskih šol v Ljubljani bo v soboto 6. maja popoldne ob 3. uri na Stadionu ob Tyrševi cesti. Namen teh javnih nastopov je po želji ministrstva prosvete, da bi se v učencih razvilo živahnost zanimanje za telesne vaje in da bi čutili lepoto skupnih manifestacij discipline duha in telesa, kakor tudi da bi se srednješolska mladina pridobila za plemenito tekmovalstvo, šole pa da bi mogle javnosti pokazati rezultate tega dela mladinske vzgoje. Ze lani je ta nastop, ko se je prvič vršil na Stadionu, privabil mnogo občinstva, ki je imelo lep užitek. Letos nastopi nad 4000 teledavcev in teledavkinj z različnimi vajami, igrimi in narodnimi plesi. Vodstvo prireditve vabi vse, zlasti pa svoje učence in učenke na ta teledadni nastop. Vstopnice (stojišče po 2 din), bodo učenci(nke) iz šole prinesli, prodajala

le se bodo pa tudi na dan nastopa pri vodu na Stadion z Vodovodne ceste. Na razpolago bodo tudi sedeži (po 5 din).

—lj Jadranska straža v Mariboru bo razvila v nedeljo 7. t. m. 3 društvene zastave. To razvite zastav bo združeno z veliko narodno manifestacijo. Potrebno bi bilo, da bi se teh manifestacij naše bratske organizacije udeležilo čim več članstva ljubljanskega odbora Jadranske straže. Da bi s tem pokazali ozko povezanost članstva cele banovine in da bi tudi mi pripomogli, da bodo te manifestacije čim veličastnejše. Jadranska straža vabi članstvo da se vablu bratske mariborske organizacije v častnem številu odzove in prosi, da se oni, ki se nameravajo udeležiti teh manifestacij prijavijo do petka 5. maja Krajevnomu odboru Ljubljana mesto, Tyrševa c. 1a-IV. (telefon 35-55) da se organizira skupen odhod iz Ljubljane in skupen nastop na manifestacijah.

—lj Skupno združenje obrtnikov v Ljubljani poziva svoje članstvo, da se v čim večjem številu udeleži pogreba pokojnega pečarskega mojstra Žuniča Ernesta. Pogreb bo v torek ob 5 uri popoldne izpred hiše zalosti na Tržaški cesti št. 111 na pokopališču na Viču. — Uprava združenja. 242 n.

—lj Jugoslovanski železniški filmi. Drevi 2. t. m. ob 18. uri priredi občinski odbor Udruga jugoslovanskih narodnih železničarjev in brodarjev v kinu »Sloga« v Ljubljani filmsko predavanje za železničarje in sicer: »Vožnja z motornim vlakom« in »Prve jugoslovanske lokomotive«. Strokovno razlago bo podal g. svetnik drž. železnice inž. Roglič Stanislav. Vabimo vse železničarje, da si ogledajo te filme. Prireditveni odbor.

—lj Proslava poljskega narodnega praznika. Društvo prijateljev poljskega naroda v Ljubljani proslavi jutri v verandni

dvorani hotela Union poljski narodni praznik. Uvodno besedo bo govoril častni konzul republike Poljske v Ljubljani g. univ. prof. dr. Fr. Stele. Proslava se prične ob 20. uri.

—lj Ušel je kanarček rumen z rumeno čopko na glavi iz Tavčarjeve ulice. Najditelj naj se javi v upravi »Slov. Narod«. —lj Pod okriljem Prirodoslovnega društva bo predaval danes v mineraloški predavalnici univerze g. primarij dr. Božidar Lavrič o »Kirurgiji trebušne votline«. Začetek ob 18.15.

—lj Pozdravni večer ligaskega moštva SK Ljubljane. Drevi ob 20. priredi SK Ljubljana svojemu ligaskega moštva pozdravni večer »Pri tičku na gričku«. Vljudo vabimo damski komite, odbornike, starešine in člane!

—lj Izredni občni zbor Ljubljanskega šahovskega kluba se vrši v sredo dne 10. maja ob 20. uri v sejni dvorani restavracije Zvezde.

— Klavirski koncert slavnega poljskega pianista Raoula Koczalskega bo drevi ob 20. uri v veliki Filharmonični dvorani. Koczalski je velik pianist, ki uživa evropski sloves kot najboljši interpret Chopinovih del. Ves prvi del njegovega nocošnjega koncerta obsega dela slavnega Chopina in sicer najprvo dve baladi as-dur in g-mol, nato pa 10 etud iz op. 10 in 25. Drugi del koncerta začne umetnik najprvo s tremi svojimi preludiji: c-dur, h-mol in es-dur, nato zaigra še svoj Impromptu v a-duru. Zadnja točka koncerta tvori veliko Schumannovo klavirsko delo Carneval op. 9. Nocojšnji koncert bo znamenit dogodek v našem koncertnem življenju. Ker je samo enkratni nastop tak slavnega umetnika v letošnji sezoni, še prav posebno opozorjamo. Začetek točno ob 20. uri. Vstopnice v knjižarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu.

Javna sodna dražba

zaloge manufakturnega blaga, damske konfekcije, krzna in drugega blaga, kakor tudi inventarja, se vrši dne 3. maja t. l. ob 14. uri v Ljubljani, Šelenburgova 6 — v trgovini »Moiko«. Podrobne informacije pri konkurznem upravniku dr. Jernejčiču Frlan, Miklošičeva 4

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Prekladi, izjave beseda Din 1.—, davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej

Najmanjši znesek 8 Din

Male oglase

»Slov. Narod«

sprejema uprava
do 9. ure dopoldne.

ZA VSAKO DRUŽINO

NAJLEPŠA OBLAČILA

Posebno moške obleke, trendov, ki, krasno perilo itd. si nabavite najboljše in najceneje pri

PRESKER,

Ljubljana, Sv. Petra cesta 14

MALINOVEC

pristen, naraven, s čistim sladkorjem vkuhan — se dobi na malo in veliko v lekarni dr. G. PICCOLI, Ljubljana, nasproti »Nebotičnika«.

MALI OGLASI

»Slovenskem Narodu«

imajo

siguren uspeh!

Beseda 0.50 par.

MODERNO IN KVALITETNO

POHISTVO

kuhinje, spalnice, jedilnice in druge zajemčeno po konkurenčnih cenah. Rahljene spalnice in jedilnice, orehove les, še od Din 1.500.—. Sprejemajo se naročila po lastnih in danih načrtih. »Oprava«, Celovška c. 50. 6. T. 35

KLISEJE
ENO IN
VEČBARVNE
Jugografika
SV. PETRA NASIP ST. 23

IZLETNIKOM

Limbarske gore in Moravce se pripravijo gostilna »Kavka«. Dober čiček, gorka in mrzla jedila vedno na razpolago. Za obisk se pripravljata Lofje in Poldar Cera. 1436

RABLJENE OCVLJE

kupujem in prodajam. Klavžer, Vošnjakova 4. 1445

DOBER IDOČA GOSTILNA

z lepimi sobami, na prometni cesti se odda. Pojasnila Ciber, Cijzova cesta. 1444

STANOVANJA

ENOSOBNO STANOVANJE

oddam za junj. Bernekerjeva 21, Zelena jama. 1448

POUK

Beseda 50 par, davek posebej

Najmanjši znesek 8 Din

Strojepisni pouk

večerni tečaj, oddelki od ½7. do 8. in od ½8. do 9. ure zvečer za začetnike in izveščance. — Novi tečaji se bodo pričeli 3. maja 1939

Najnižja šolnina. Moderna in največja strojepisnica s 40 pisalnimi stroji raznih sistemov. Vsa tozadevna pojasnila dobite dnevno do 8. ure zvečer pri ravnatelju Christoforovega učnega zavoda, Ljubljana, Domo-oranska 15, tel. št. 48-43. 1045

PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej

Najmanjši znesek 8 Din

PARKETNI ODPADKI

lepi, suhi, se poceni dobijo pri F. Vertačniku, Jenkova 7. 1414

PARCELE

naprodaj po nizki ceni v bližini kolodvorov št. Vid-Vizmarje. — Vodovod in elektrika ob parcelah. Pojasnila: Vizmarje 78 (nasproti »Mizarske zadruge«). 1425

ČEBULCEK

dalje, gladjole, begonije in drugi gomolji po znižani ceni pri Sever & Komp., Ljubljana. 1392

NAJBOLJŠI TREBOVELJSKI

premož

premož

KOKS, SUHA DRVA

L. POGACNIK

Bohorjeva 5 — Telefon 20-59

TVORNICI PROSTOR

z zgradbami, neposredno pogled kanala, napredaj. Vgrajena površina približno 600 m² deloma v nadstropju. Električna energija uvedena. Blizje informacije dobite pri dr. Faith Balthasar, advokatu v Novem Sadu. 1433

MOTORNO KOLO

500 OHV švicarske znamke v odličnem stanju proda Sitar, Jesenice. 1434

LEPA OREHOVA JEDECA

in cvetlični med Vam najceneje dobavi Medarna, Ljubljana, Zidovska ul. 6. 29. T.

BUKOVE IN HRASTOVE

ODPADKE

popolnoma suhe, nudi trvdka Kurivo, d. z o. z., Tyrševa 31, telefon 34-34. 1440

TURISTI!

Planinski cvetlični med iz Medarne, Ljubljana, Zidovska ul. 6, vas osvži in okrepi. Proditve ponj! 30 T.

POSEST

DVODELUŠKO HIŠO

z vrtno, kupim v Celju, Ljubljani ali Mariboru. Cena 60.000 din. — Naslov: Lovrine Vlado, Banja 51, Karlovac. 1424

SLUŽBE

Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 8 Din

In prvi maj pri nas...

Največje in pristno slovensko praznovanje praznika dela je bilo na Rožniku

Ljubljana, 2. maja.

Prvi maj je v praksi črn, a kljub temu ga praznujejo po vsem svetu. Tudi pri nas, čeprav so se včeraj oglašale tovarniške sirene kakor sicer ob delavnihh. Včeraj je bil ponedeljek in stara, sicer nezapadla pravica je, da je človek ob ponedeljkih lahko bolan ter zaradi tega sme nadaljevati praznovanje. Težko je reči, kako bi naj našli sicer včerajšnje mu praznovanju povod in upravičilo, kajti pri nas ne prirejamo prvega maja paradi kakor v nekaterih državah in ne poznamo sprevedov, razen tistih na Rožniku.

Praznovali smo kljub vsemu. Rožnik se ni izgubil svojega pomena kot prvomajnske romarske poti. Tja so prejšnje čase »romali« (to je najprimernejši slovenski izraz tudi za takšne pohode) 1. maja delavci v množicah. Zdaš si morda kdo težko razlaga, zakaj so delavci, pa tudi meščani 1. maja začeli obiskovati zjutraj prav Rožnik. Toda ne smete misliti, da smo narod brez tradicije. Če dandanes Ljubljancem obiskujejo Rožnik, kakor da je to glavni del programa prvomajnskega praznovanja, ne da bi opazili cerkev, je vendar še ostal vsaj skromen ostanek nedanjenh slovitih znanj. Ob cerkvi stoji po nekaj stojnic z odpadki. Težiče znanja se je pa seveda že njega dni preneslo na gostilno.

Naše praznovanje prvega maja je torej zvezano z žegnanjskimi elementi, kakor drugje po svetu s paradami. Zato se naj tudi nihče ne čudi, če je srečaval včeraj na Rožniku tako vselej ljudi in slišal toliko improviziranih koncertov. Zivahno sicer ni bilo tako kakor lani, ko je bil 1. maj v nedeljo, vendar je bil marsikdo presenečen, da je včeraj praznoval toliko ljudi. Praznovanje se je pa začelo še preden je solnce vstalo. Vse je bilo ne-

koliko skromnejše in niti rožniški zvoni niso povzdignili slovesnosti. Hrupa je, pa bilo kljub temu dovolj. Harmonike so hrestale med trumami in tudi ljudje niso bili nemli. Ob takšni priliki je res težko ostati čemer. Zato je mladina plesala celo po poti in nekaj časa je bilo križpotje ob križu pravo plesišče.

Skoda samo, da žegnanjskega razpoloženja niso smeli izpopolniti berači. Na Rožnik so prišli tudi stražniki, kar je dalo prazničnosti sicer tudi poudarek, češar se pa niso veselili berači. Eden je kljub temu poskušal srečo, a redarja sta ga kmalu poobrila ter ga napol odvela nekje naprej. Upiral se je, moledeval, naj ga izpustita, češ da pojde sam domov, a pravica je, kakor veste, gluha in odločna.

To je bil menda včeraj najstrašnejši dogodek na Rožniku. V splošnem je bilo praznovanje v resnici v slovenskem slogu, omejilo se pa seveda ni samo na Rožnik. Precej izletnikov je bilo tudi pri Sv. Katarini, vendar so gostilničarji tožili nad slabim prometom, češ, da je bilo prejšnja leta mnogo boljše. Toda upoštevati je treba, da kvantiteta ni vse in da jo tudi v tem primeru odtehta kvaliteta. Marsikje so bili gosti tem bolj glasni in tudi žejni za vse tiste, ki niso mogli praznovati. Vendar je treba priznati, da je ostalo vse v mejah, vsaj po naših merilih.

To blago je pri nas zelo poceni. Po čem, lahko zračunate, če veste za ceno cvička.

Torej po svetu je bilo praznovanje veličastno, mogočno, impozantno (čitajte poročila, če vas zanima!) — pri nas lepo domače, intimno, če hočete. Praznovali smo pa vendar...

Le naprej, brez miru...

30 letnica trboveljskega Sokola

Najpomembnejša prireditev v proslavo jubileja bo mladinski dan 21. maja

V vrsti prireditev, ki jih organizira trboveljski Sokol v letošnjem jubilejnem letu, bo nedvomno najpomembnejši mladinski dan Sokola, ki bo v nedeljo 21. maja, kajti zgodovina mladinske vzgoje v tukajšnjem sokolskem društvu je tesno povezana z nastankom in ustanovitvijo Sokola v trboveljski dolini pred 30 leti.

Ze meseca marca 1910 se je pod okriljem tukajšnjega Sokola pričela telovadba mladinskih oddelkov in sicer je bil na inicijativno br. Kostanjka najprej ustanovljen oddelk obrtnega narajšaja, ki je 27. julija istega leta že prvič nastopil. Od tedaj naprej vidimo pri vseh nastopih mladinske oddelke. Leta 1911 je skušala oblast decizabraniti telovadbo pri Sokolu, vendar je pa bila ta prepoved kmalu ukinjena in razvoj mladinske vzgoje v Sokolu je šel svojo pot.

Kakšne uspehe je pokazala mladinska vzgoja v Sokolu že kot prvo leto po ustanovitvi, je najlepše pričal mladinski zlet 17. julija 1911, ki je vzbudil splošno pozornost in navdušenje vsega prebivalstva v dolini in je imel za posledico, da so se pridružili mladim telovadcem novi redovi slovenske mladine v dolini.

Ena največjih mladinskih prireditev tukajšnjega Sokola pa je bila ob proslavi 25-letnice leta 1934, ko je bil razvit tudi naraščajoči prapor. Takrat je sokolska mladina pokazala uspehe svojega vtrajnega dela na polju telesne vzgoje in narodne kulture.

Naraščaj in deca našega Sokola pa niso le pridno tekmovali in telovadili, marveč tudi pogosto nastopali na odru. Tako je mladina nastopila v igrah »Najdenčka«, »Kosana«, »V kraljestvu palčkov«, »Kraljica palčkov«, »Marijin otrok«, »Matjaževi hajduki«, »Petrčkove poslednje sanje«, »Škratje«, »Krojček-junaček«, »Lutke živ«, »Naša radost« in v drugih igrah. Z vzpiranjem mladinskih iger se je smiselno vzgajalo mladino tudi za delo na odrih in pripravljalo tudi naraščaj za člane sokolskega gledališča.

Leta 1936 je bil ustanovljen mladinski odbor Sokola, ki ga upravlja naraščaj sam. Ta odbor je priredil več uspešnih nastopov, od katerih je dosegla največji uspeh mladinska telovadna akademija. Svoje znanje in napredek na tukajšnja sokolska mladež ni kazala le na domačih telovadskih marševih tudi na prireditvah sosednih društev in župnih zletih. Povsod je dosegla zavidljive uspehe, ki pričajo, da trud in žrtve na polju mladinske telesne vzgoje v Sokolu doslej niso bile zaman.

Sokolski prosvetarji so zborovali

Za predsednika ŽPO je bil ponovno izvoljen prof. Ljotz Merčun

Ljubljana, 2. maja.

Prosvetni odbor sokolske župe Ljubljana je sliadal v nedeljo 30. aprila ob 9. v mali dvorani na Taboru sejo zbora društvenih in četnih prosvetarjev, ki jo je vodil predsednik ŽPO br. prof. Ljotz Merčun. Uvodoma je pozdravil navzoče brate in sestre in podal kratko situacijsko poročilo o delu ŽPO. Naglasil je potrebo, da se čim prej sanirajo prilike v župi, da bi mogli tudi ŽPO zadostiti svojim nalogam, ki ga čakajo v tekočem letu. Predvsem je potrebno, da se osnuje popoln župni prosvetni odbor z vsemi prosvetnimi referenti, kakor to predvideva poslovnik Saveza SKJ. Prosil je navzoče brate in sestre, naj točno pošiljajo svoja prosvetna poročila, zlasti sedaj, ko je zbor župnih prosvetarjev soglasno sprejel predlog, naj se prosvetna poročila pošiljajo župam vsake tri mesece. Z velikim zanimanjem so zborovalci poslušali poročilo o zboru župnih prosvetarjev, ki je bil pred IX. saveznim glavno skupščino v Beogradu. Na tem zboru so bili sprejeti mnogi važni predlogi, ki bodo o njih prejele vse edinece natančna navodila. Med drugimi sklepi je bilo soglasno odobreno, da bodo župe prirejale sokolske godne šole, kakor je to že izvedla župa Celje. Dalje, da bodo na državni in sokolski praznik 1. decembra

položili predpisano zaobljubo samo tisti člani in članice, ki bodo posejali idejno sokolsko šolo. Obširen je bil referat o pripravah za II. vseosokolski zlet v Beogradu 1941, ki ga je izbrpno podal br. Bogoljub Krejčik. Na zletu bo slavnostna scena »Prihod Slovanov, njihova naselitev, borbe in osvobodjenje«.

Soglasno so bili sprejeti tudi predlogi prosvetnih odborov posrednih žup. Na predlog župe Zagreb se bo skušalo pretvoriti uradno glasilo Saveza SKJ »Sokolski Glasnik« v dnevniki, prosvetna mesečna poročila naj se čim bolj poenostavijo, naj se izda na sokolsko mladino slikovnica, ki bi propagirala sokolsko misel med najmlajšimi pripadniki Sokola. Na predlog župe Maribor se bo razpisal natečaj za najboljšo dramsko delo in najboljšo lutkovno igrro SPO ali Jug. Sokol. matica bo izdala zbirko govorov pred vrsto in se bo redakcija zbirke poverila br. dr. Kovačiču, ter naj se izda v spomin na carzanskega junaka Pivkova zbornik. Sprejet je bil dalje predlog župe Celje, naj se pri vadijskih telovadnih izvedeh tudi prosvetna predavanja, ki so prav tako potrebna vadijem, in vadijskiam. Na predlog župe Vračin pa se bo izdal za prosvetarje »Prosvetni priročnik«. Brat prof. Merčun je zatem še poročal obširno o poteku savezne skupščine.

ne, kar so navzoči sprejeli z velikim odobravanjem.

Da se prosvetno delo v župi pozivi, je zbor soglasno sprejel predlog, da se osnujejo po okrožjih okrožni prosvetni odbori ter so bili v ta namen določeni bratje, ki bodo izvedli okrožno prosvetno organizacijo. V tem pogledu predloži kamniško okrožje, ki ima vzorno organizirano prosvetno okrožje, ki deluje tudi v administrativnem pogledu. Določeni so bili bratje za okrajno okrožje, dolensko, zasavsko, in ljubljansko. Okrajne prosvetne konference bodo sklicane tekom meseca maja. Na teh konferencah se bodo izvolili okrajni prosvetarji in določili delovni program okrožij.

Pri volitvah župnega prosvetnega odbora so bili soglasno izvoljeni: predsednik ŽPO prof. dr. Ljotz Merčun, podpredsed-

nik br. Janez Poharc, tajnik br. Stojan Dražek, člani pa br. Ljotz Kovač, Boris Močina in Peter Rutar, dočim se bodo ostali bratje po potrebi kooptirali v ŽPO. Brat predsednik se je zahvalil bratom za izvolitev in jih prosil, da pričnejo takoj s pozitivnim delom v ŽPO.

Potem so podali izbrpna poročila o delovanju društvenih in četnih prosvetnih odborov vsi navzoči bratje in sestre. Iz njihovih poročil je bilo razvidno, da se edinico trudijo po svojih najboljših močeh, da prosvetno delo v soglasju s tehničnim delom napreduje. Za izbrpna poročila se je zahvalil brat predsednik ŽPO prof. dr. Merčun in pozval navzoče brate in sestre na pozitivno, uspešno prosvetno delo v korist sokolstva in države, nakar je ob 12. zaključil uspeh prosvetni zbor. —at.

Še nekaj o kolesarjih in avtomobilistih

Vsak državljan, torej tudi kolesar, ima poleg pravic tudi dolžnosti

Ljubljana, 2. maja.

V številki 95 Vašega lista z dne 26. aprila 1939 ste prebrali članek gospoda dr. A. D. pod naslovom »Tudi kolesarjem priznamo, kar jim gre«.

Ker vsebina tega članka tangira eno najbolj perečih vprašanj, t. j. cestnega prometa pri nas in ker se postavlja pisec, ki po črkah »dr« sodeč najbrže ni ravno neizobražen in vsaj upam, tudi ne omejenega razuma, na komodno in demagoško stališče češ: nas kolesarjev je skoro 200.000 in avtomobilistov samo 4000, torej se mora teh par avtomobilistov ravnati po kolesarjih in pešcih! — naj mi bo dovoljeno to njegovo trditve v celoti zavrniti. V dokaz pravice, da to lahko storim omenim, da hodim že nekako 45 let, kolesarim 33 let, vozim avto 27 let ter sem vmes vozil na motociklu tudi kakih 6 let. Sedaj hodim peš nekako 300 dni na leto, vozim bicikel 30 dni in avto morda 20 dni, ostalih 5 dni odpade na železniške vožnje. Vse seveda ne dobesedno vzeto in je treba tako razumeti, da odpade moj osebni vsakodnevni promet med letom na gornje tri ali štiri načine gibanja iz enega kraja v drugega.

Pisec citiranega članka govori izključno le o »pravici« in nikjer ne omenja »dolžnosti«. Pozabljajo popolnoma na dejstvo da vsak državljan nima samo »pravice« temveč tudi precej velike »dolžnosti«. Vsak državljan ima seveda pravico do ceste, toda mislim, da ni treba biti doktor, da se človek zaveda, da imajo tudi drugi pravico do ceste in če bi vsak izvajal svojo pravico, kakor se mu ljubi, bi kmalu vladal popoln anarhizem. Če dobesedno piše, da »naj se zavedajo avtomobilisti, da nimajo ničesar več pravice na cesti, kakor mi ostali slovenski smrtniki« — in po zakonu štela se manjše potem ne morem drugega reči, kakor: kako si dobi doktorat? Na svetu in pri nas velja tudi še drugi »zakon« kakor »zakon števila«, namreč nepisani zakon o »bones morae«, in pisani zakon o »cestnem redu«. Kajti baš ta anarhizem, ki ga gospod doktor A. D. tako vneto propagira in imenuje »zakon številčne premoči« hoče pisani zakon o cestnem redu odpraviti, ker pri taki mentaliteti nepisani zakon »dobrega vedenja« najbrže ne drži.

Skoraj vsi avtomobilisti se vedno drže ne samo nepisane pravice, ki ga zdrava pamet in razum narekujejo, temveč tudi pisane zakone, ki točno določa ne samo pravice, temveč tudi dolžnosti vseh vpo-

rabnikov cest. Priznam pa, da so tudi avtomobilisti, ki na žalost iz lahkorniselnosti ali drugih varovov včasih kršijo predpise, pisane ali nepisane. Če bi procentuala vseh uporabnikov javnih cest kar se tiče izvajanja teh zakonov bila enaka avtomobilistom, potem bi brez dvoma bilo število nesreč mnogo manjše. Nihče med avtomobilisti ne odreka ostalim uporabnikom cest njihovih pravic, toda najmanj kar morajo od njih pričakovati je vsaj približno ista disciplina in red, ki se zahtevata in pričakujejo od avtomobilistov. Preden sme avtomobilist na cesto, mora napraviti strog izpit in dokazati, da pozna vse zakonske predpise, ki regulirajo cestni promet, podvredni se mora zdravniški preskavi, katerega naj dokazuje, da je fizično in duševno zmogel upravljati vozilo. Potem pa ima priprjeno tablico spredaj in zadaj s številko, ki jo danes niti kaznenec ne nosi več. Od katerega kolesarja ali pešca se pa vse to zahteva? Lahko je slep, gluh, božjasten, slaboumen ali pijan in nobena številka ga ne identificira. Raje napravim 20 km peš ali 50 km na kolesu, kakor pa vozim 100 km z avtomobilom, to me živčno mnogo manj izbrpa kakor večna pažnja na vse druge uporabnike ceste, od katerih nikoli ne veš, ali ne bodo brez vzroka, brez najmanjšega signala na dobri, široki in betonirani cesti zavijali ali skočili par metrov pred vozilom čez cesto.

Ne, gospod doktor, noben avtomobilist ne zahteva ceste izključno zase, nismo molohi, ki bi najraje vse požrli zase, toda najmanj, kar lahko pričakujemo je to, da so ostali tudi obzirni in se drže reda. Baj je med nami Slovenci samo malo takih, ki se šele pri vojakih nauče, kaj je desno in kaj levo, toda na naših cestah kaže, kakor da je več kot polovica po Vas navedenih 190 tisoč kolesarjev in milijon pešcev takih, ki tega še danes ne vedo ali so to menda že pozabili.

Vi pravite, gospod doktor, da imajo v Nemčiji in drugod ceste hodnike ob straneh in da so 10 in več metrov široke. Res je to, toda 3/4 cest in celo s precejšnjim prometom niso nič širše, ali mnogo boljše od naših, toda tam in drugod se večina vseh uporabnikov cest drži reda in discipline, kajti cesta služi narodu po enakih pravilih in dolžnostih za vse. Sum cuigue, gospod doktor, če veste, kaj je to — vsakemu svoje in malo več obzira enega proti drugemu in bo že šlo. Udani J. S.

Lepa slovesnost na stavbi Bat'e

Takega »likofa« na novih stavbah v Ljubljani še ni bilo

Ljubljana, 2. maja.

Nenavadna slovesnost na stavbi Bat'e v nedeljo popoldne je zbudila med meščani veliko pozornost. Visoko s terase sedmega nadstropja se je oglašala godba kakor na promenalnih koncertih in nekateri sprehajalci so tudi mislili v začetku, da je prirejen promenalni koncert. Toda pozneje se je oglašala na visoki stavbi tudi pesem. Razumljivo je, da so ljudje že zaradi tega s posebnim zanimanjem obstali pred visoko železobetonsko stavbo, ki je bila res lepo okrašena. Na bodem pročelju ob Aleksandrovi cesti so se vrstili skozi več nadstropij transparenti z gesli ustanoviteljstva svetovno znanega podjetja. Vrh stavbe je pa bil okrašen z girlandami smrekovih vencev in zastavami. Na stavbi so slavili »likof«; tradicija je sicer, da pogosti bodisi stavbni gospodar ali podjetnik (včasih pa tudi oba), delavce, ko spravijo stavbo pod streho, toda te pogostitve so navadno »skromne in tihe, da večkrat niti sami delavci ne vedo mnogo o njih«.

Praznovanje pri Bat'i je pa bilo nekaj posebnega, prava slovesnost, kakršne najbrž v Ljubljani še ni bilo ob podobnih prilikah. Ob dolgih pogrnjenih mizah na visoki terasi, ki presegla vse sosedne strehe, so posedli številni delavci, zastopniki podjetja Bat'e, med njimi celo pomočnik direktorja Maksimoviča M. Nedeljkovič iz Borova. Stavbnega podjetja s šefom ing. J. Dedkom, nadzorna inženjerja mestnega gradbenega urada in drugi gostje. Kakor na banketu! Stavbno dvigalo, ki je pred tedni še služilo za dviganje betona, je postalo ob tej priliki lift za zvezo med Daj-damom in teraso. Godba »Sloze« je se posebej podžigala veselo razpoloženje delavstva in gostov.

Po zakuski je spregovoril najprej v imenu podjetja Bat'e statik ing. R. Jeričević, ki je nagovoril delavce in tehnično osebo z imenom sodelavci, kakor se imenujejo med seboj vsi uslužbenci v podjetju Bat'e. Cestital je podjetniku ter se mu zahvalil kakor tudi vsem sodelavcem in nadzornim organom za uspešno in hitro končano delo. — Posebnim zadovoljstvom nad dogotovitvijo prve etape dela ter nad premaganimi ovirami je spregovoril ravnatelj ljubljanske podružnice Bat'e Kavec in tudi povedal, zakaj so se odločili za zidanje. Mnogi so se jim čudili, češ, zakaj podirate še tako dobro ohranjeno hišo, ki bi se lahko stala najmanj sto let. Ne le iz gospodarskih razlogov, temveč, ker hočete služiti napredku in s svojim stremljenjem pripravljati pot novemu človeku, ki bo živel boljše, ter mu bodo lažje dostopne gmočne dobrine, zidajo moderno poslopje. — Spominjal se je ovir, ki so jih morali premagati, preden je prišlo do zidanja, toda premagali so jih z odločnostjo, ki jim jo daje njihovo geslo: Premagujemo ovire! Pohvalil je podjetnika in njegove odlične pomočnike, predvsem stavbnika Bizjaka, ing. Turnška in polirja Selegerja ter Černjaka.

Ob koncu je nazdravil našemu mlademu kralju in prvič so zazrili s te stavbe pozdravni klci našemu vladarju.

Spregovoril je se podjetnik ing. J. Dedek, ki se je zahvalil predvsem štabu podjetja Bat'e svojim sodelavcem in nadzornim inženjerjem za sodelovanje in pomoč, da je bila stavba kljub težkemu delu pod streho v 214 delovnih dneh, medtem ko je znašal rok 250 dni. — Podjetnik se je tudi lepo zahvalil novinarjem za pozornost, ki so jo posvečali delu.

Končno se je zahvalil podjetju Bat'i za pogostitev in obdaritev (vsak delavec je dobil par čevljev), kakršne še niso bili nikdar deležni, v imenu delavcev zidar Ivan Petek, podjetniku pa še posebej za denarno nagrado. Delavci so bili v resnici zadovoljni z obdaritvijo in pogoščanjem, kar so pokazali tudi s tem, da so zapeli nekaj pesmi, kakor se pač ob lepem »likofu« spodobi.

Ker je okrašena stavba zbudila precejšnjo pozornost, naj še omenimo, da je bila okrasitev poverjena diplom. izlozbenemu aranžerju Culku.

Smrtna nesreča

Selca, 30. aprila.

Nesrečna smrt posestnikov sina Vinca Potočnika iz Dolene vasi v Selški dolini je vzbudila daleč naokoli mnogo sočustvovanja s hudo prizadetimi svojci. Oče in sin sta šla danes teden zjutraj v gozd. Na kraju, znanem domačinom pod imenom Srednji grič, sta pričela delati. Pridno sta podirala smreke in gotovo niti očetu, niti sinu ni prišlo na misel, da ju čaka strašna nesreča. Ob devetih popoldne sta podirala kakih 20 metrov visoko smreko. Drvo je bilo srečno požgano in smreka bi bila morala pasti, pa ni. Pri padanju je obviselo vitko drvo na bližnji smreki. Ni kazalo drugega, sin Vinko je vzel sekiro in prišel klestiti po posekani smreki veje. Čedalje višje se je vpenjal po deblu. Ko je bil skoro pri vrhu, je pričela smreka izmenada padati. Vinko je imel dovolj časa, da bi se bil oprjel sosedne smreke in se rešil. Očividno pa je izgubil prisotnost duha, kajti namestu da bi bil zagrabil za trdno stoječo smreko, se je z vsem obupom oprjel padajočega debla. Zgrmel je kakih 15 metrov globoko. Vrh vsega je nesreča hotela, da je padla smreka na skalo, da ji je odbilo vrh in pri tej prilici je odneslo Vinka več metrov na levo. Prilitel je v skalo. Dobil je hudo rano nad levim očesom na glavi in si prebil lobanjo, zlomil pa si je tudi tilnik. Smrt je nastopila takoj.

Krvavega je ust, ušes in nosu ga je našel oče, ko je prihitel k nesrečnemu sinu. Skrušen nad strašno nesrečo je hitel oče domov obvestiti domače, nakar so s sosedci prinesli truplo 20-letnega Vinca domov. Pogreb je bil lep dolga sočustvovanja, ki ga je vzbudila nesreča v soseski. Mladenci, ki je bil znan kot miren, marljiv fant, so pokopali na pokopališču v Selški. Težko prizadetim svojcem naše najgostje sožalje!

Fingiran roparski napad

Radeče, 1. maja.

Te dni smo poročali o drznem roparskem napadu, v takimenovani Skratovo dolini v Podkrajju pri Radečah. Omenili smo med drugim, da je bila sodna cenitev zemljišča Jožefa Dvorakove na Dobovcu, štiri ure v hoda oddaljena od Radeč. Dobovec je vasica, ki spada pod radeški sodni okraj, politično pa pod občino St. Jurij pod Kumom. Omenjena posestnica je hotela preprečiti dražbeno postopanje, zato je odšla ob pol treh zjutraj iz Dobovca v Radeče. Z lučjo v roki je prispela v Skratovo dolino v Podkrajju. Tu se je nenadno pojavil pred njo neznan moški, naperil na njo samokres in zaklical: »Denar ali smrt!« Poročali smo tudi, kako jo je prijel za roko, ji iztrgal ročno torbico in pobral ves denar v znesku 250.— din. Žena se je onesvestila. Ropar pa je medtem pobegnil v temno noč. Ko se je prebudila, je pohitela v Radeče, da bi preprečila dražbeno postopanje.

»Oropana« žena je šle na svojem posestvu, ko se je vrnila s sreskega sodišča, povedala sodnim organom o roparskem napadu. Ko so se našli varnostni organi začeli zanimati za omenjeni »roparski napad«, je bilo takoj jasno, da je napad fingiran in izmišljen. Ni si mogoče misliti, da bi žena, ki je bila pravkar napadena, ne javila roparskega napada orožnikom, marveč je o napadu pripovedovala šele sodnim organom na Dobovcu, ko se je vrnila domov. Kaj je hotela žena doseči s fingiranim roparskim napadom, ni znano. Domneva se, da je hotela zbuditi pri oblasteh usmiljenje pri dražbenem postopanju. Z zadevo se bodo pečala še sodna oblastva.

Utopljenca so našli

Zidani most, 1. maja.

V nedeljo je Sava napravila med Zidanim mostom in Radečami neznanega moškega utopljenca. O tem so bili takoj obveščeni orožniki na Zidanem mostu, ki so pričeli s poizvedovanjem. Utopljenca pa so pripeljali v mrtvašnico loškega župnega pokopališča.

Oblasti so se obrnile na vse zasavske železniške postaje. Iz Zagorja so dobili vest, da je 11. aprila nenadoma utonil v Savi 13-letni Jurij Fejdstein, učenec VI. raz. zagorske šole in sin tamnškega splovarja. Tistega dne se je namreč peljal s ladjarček s čolnom preko Save. Ravnal pa je tako nerodno, da je izgubil pri veslanju ravnotežje, padel v Savo in utonil. Nesrečni starši so bili o najdbi svojega sina takoj obveščeni. Ze v nedeljo popoldne so prišli v mrtvašnico, kjer so v utopljenicu spoznali svojega sina. Voda ga je že precej razjedla. Pokopali ga bodo jutri v Loku. Naj mu bo zemlja lahka! Preostalih naše sožalje!

Z Zidanega mosta

Učiteljsko zborovanje. V soboto 6. maja ob 8. h na Zidanem mostu v ljudski šoli učiteljsko zborovanje JUU za srez Laško. Dnevni red: 1. Otvoritev. 2. Zapisnik. 3. Predavanje »Pouk elektrike v sodobni šoli«. Predava Vilim Kunst. 4. Dopisi. 5. Organizacija PJS (Pahor). 6. Situacijsko poročilo. 7. Slučajnosti. Ker je učiteljsko zborovanje zelo aktualno, se učiteljsko naproša, naj se ga udeleži v čim večjem številu.

Iz Ptujja

Otvoritev zdravstvenega doma na Ptujski gori. Na Ptujski gori pri Ptujju je bila te dni slovesna otvoritev zdravstvenega doma. Otvoritvi je prisostvoval tudi ravnatelj dr. Pirc in ga. dr. Simenc iz Ljubljane, dalje sreski načelnik dr. Vidic Janko in višji sanitetni svetnik dr. Vrečko iz Ptujja. Blagoslovitev doma je opravil pater Konstantin. Dom je začasn v poslopju tamošnje posojilnice, dokler se ne zgradi posebno poslopje.

Birmanje v ptujškem srezu. V ptujškem okraju se vrši te dni birma, ki jo opravlja g. Tomazič iz Maribora. V soboto popoldne so škofa sprejeli v mestni protiški cerkvi zastopniki civilnih in vojaških oblasti ter šolska mladina. V nedeljo pa je bilo v protiški cerkvi birmanih okrog 800 otrok.

Spremembe v občinskem svetu. Ban je sprejel ostavko mestnega svetnika Cesarja Saneča, obenem pa so bili razrešeni dolžnosti občinskih svetnikov gg. Ivan Frenkovič, Jakob Gačar in Franc Rogina. Na novo pa so bili imenovani za občinske svetnike gg. šolski nadzornik Zazula Rafael, gimnazijski ravnatelj Franc Alič, trgovski pomočnik Franc Habjančič, bančni uradnik Franc Prapor, gostilničar Ferdinand Ernst in posestnik Karel Sima.

Cepjenje proti osepnicam. Cepjenje proti osepnicam se bo letos vršilo 8. maja ob 13. do 14.30 v mestni posvetovalnici. Pregled cepilnih in naknadno cepjenje opravijo izostali pri glavnem cepljenju se bo vršilo 15. maja na istem kraju in ob isti uri. Starši se opozarjajo na dolžnost, da prinese otroke k cepljenju in pregledu.

Vandalizem. V našem okraju se še vedno dogaja, da neznanji vandali kaj radi pokončajo sadne nasade ob banovinskih cestah. Nedavno je cestni odbor zasadi ob banovinskih cestah več sto komadov novih sadnih dreves ob cesti Ptuj-Bori in Ptuj-Djurmance. Neznani zlikovci pa so že naslednjo noč izruvali ali pa porazili okoli 50 dreves in s tem napravili očetnemu odboru in prizadetim občanom obutno škodo. Take vandale bi morali eksemplarčno kaznovati.

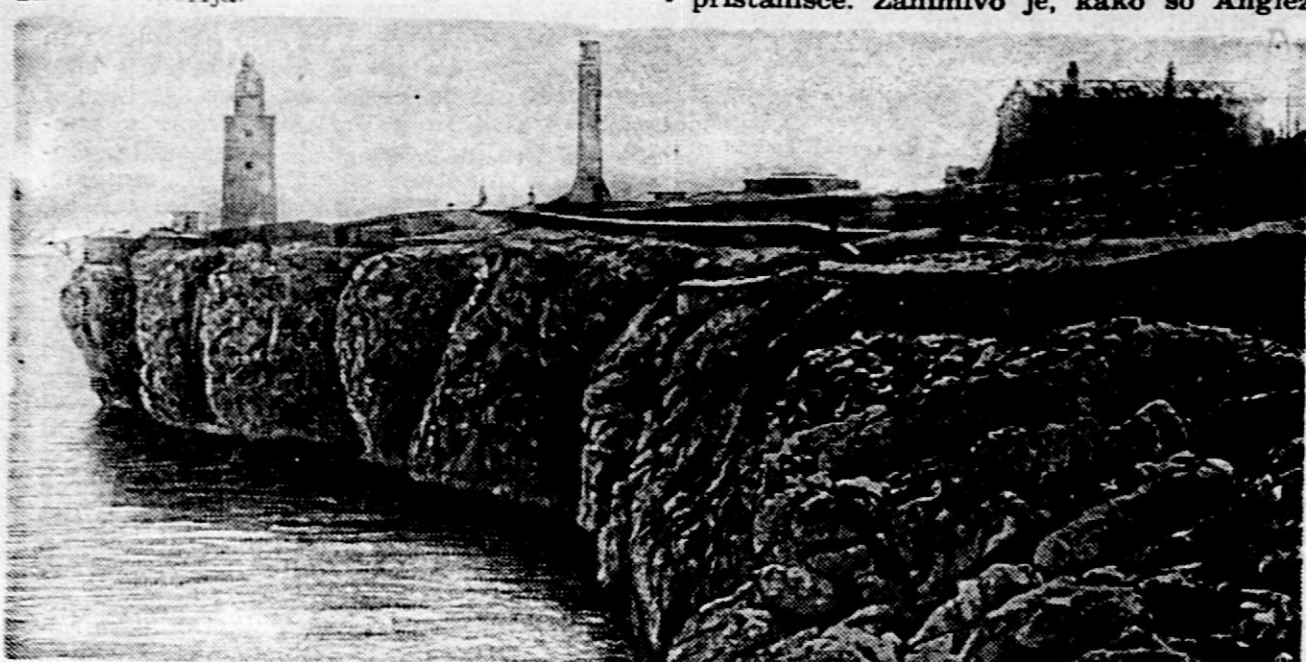
Iz Radeč

Obupal je nad življenjem. Nedavno je obupal nad življenjem 19-letni mladenič Anton R. Zaradi nesrečne ljubezni se je zastrupil in po kratkem trpljenju izdihnil. — Pod vlak je skočil. Tone Novak je bil tihe narave. Doma je bil iz Podvin pri Razboru. Ker je izgubil službo je hodil sem in tja. Slednjič pa je obupal in skočil pod vlak, ki ga je prezezel na dvoje. Bil je pri prici mrtve. Za njim žalujejo mati, dve sestri in štiri bratje. Naj v miru počiva! Preostalih naše sožalje! — Odprta noč in dan so groba vrata. Včeraj popoldne smo pokopali na tukajšnjem pokopališču splošno znanega in priljubljenega nacionalnega delavca br. Ferka, doma iz Podkrajja. Domača godba, sokoli, železničarji v kroju in številni domačini so spremljali rajnega k večnemu počitku. Naj mu bo zemlja lahka! Preostalih naše sožalje!

Gibraltar — idealna naravna trdnjava

Kako je narava sama pomagala Angležem — Politični otok, ki ni zemljepisno — Strateški pomen Gibraltarja za Anglijo

Gibraltar. Gibraltar ska doslovno prav za prav ni otok v zemljepisnem pomenu. Gibraltar je pa otok, če presojamo njegov zemljepisni položaj z vidika politične skladnosti. Gre za majhno povsem zaprto ozemlje sred: čisto tujega okolja in zato igra Gibraltar v svetovni politiki dejansko vlogo otoka, kajti kakor drugi otoki ima tudi Gibraltar svoj pomen v tem, da štiti strateške interese angleške imperije.

Nikjer drugod se ne vidi tako lepo kakor v Gibraltarju kako je šla narava sama Angležem na roko. Skala, ki se vzpenja 400 m visoko na koncu ozkega, jeziku podobnega pasu pešene zemlje; ta mogoča skala je naravna trdnjava.

»Völkischer Beobachter« pravi, da se lahko edino nemški vojskovodja princ Hessensko-darmstadtški pohvali, da se mu je posrečilo zavzeti to trdnjavo. To je bilo v vojni za špansko dedščino, ko se je polastil v cesarski službi te trdnjave, zgrajene po slavnem strassburškem inženjerju Specku. Od leta 1704. je Anglija gospodar na trdnjavi, strážeče pot v zapadni del Sredozemskega morja. Če se pripelje mo z ladjo pred Gibraltar, se ladja zasidra daleč od obale. Z motornim čolnom se pripeljejo v pristanišče, od kod vidimo kako se nad mestom Gibraltarjem v obliki teras vzpenja vedno višje zgodovinska skala. Na desni strani čuva vrsta angle-

skih vojnih ladij vhod v pristanišče. Pred pristaniščem križarijo torpedovke, vidijo se pa tudi angleške podmornice.

V južnem delu pristanišča so naložene velike zaloge premoga in človek takoj vidi, kolikšna pomena je Gibraltar za angleško vojno brodogradnjo. Sicer ti pa pove to tudi strogo carinski pregled in najstrožja prepoved fotografiranja. Fotografije aparate je treba oddati že pred prihodom v pristanišče. Zanimivo je, kako so Angleži

gleško. trgovci so pa po pretečni večini židje. Čeprav šteje posadka Gibraltarja v mirnem času 3.200 mož, ima človek vtis, da je mesto čisto angleško in da si sploh stopil na angleška tla. Samo temnomodro nebo in slog, v katerem so zgrajena poslopja ti povesta, da si na ozemlju, čigar življenje, kri in izvor nimata nič skupnega z Anglijo. Promenadna cesta s krasnim razgledom na morje vodi po zapadnem pobočju skale neprestano navzgor. V začetku te ceste stoji ob straneh vile angleških upravnih uradnikov in častnikov. Okrog vil so krasno urejeni obširni vrtovi.

Potem se obrne cesta zopet navzdol in vodi med strmimi pečnami do južnega pomola polotoka. Tam pridemo do stare kapelice in velikega morskega svetilnika. Od tod je krasen razgled na špansko obalo. Tu je tudi opitji raj, kjer žive divje opice povsem svobodno. To je edini kotiček v Evropi, kjer opice skačejo in se preukcajajo kakor v pragozdu. Proti severu in vzhodu je ustvarila narava iz Gibraltarja nepremagljivo trdnjavo. Bodeča žica in gnezda strojnici pomenijo, da je možnost obrambe še večja. Gledalec samo slut, da so na raznih krajih pod zemljo strelski rovi in topovi. Čez opek pas zemlje, ki veže gibraltarsko skalo s celino, se pride samo po ozki cesti, ki se da hitro zabarikadirati.

Zdaj pa še nekaj o imenu Gibraltar. To ime izvira iz arabskih časov: Džebel al Tarik, Tarikova skala. Tarik je bil arabski vojskovodja, ki je leta 711 vdrl v Španijo. V 15. stoletju so se polastili Gibraltarja Španci, ki so ga pa v začetku 18. stoletja izgubili. Med svetovno vojno je bil Gibraltar kontrolna postaja vseh skozi to morsko ožino vozečih ladij. Ožino so stražile ladje, na tudi podmorske žične mreže in mine. In vendar se je nemški podmornicam posrečilo prebiti se skozi gibraltarsko ožino. Francija si seveda ne preustano prizadeva dobiti od španske vlade dovoljenje za zadrževanje predora nad Gibraltarjem. Menda bi rada prevažala po tej poti svoje kolonijalne čete brez vsakega rizika. Gibraltar je ena največjih angleških pozicij, močnejši branik važne pomorske prometne žile angleškega imperija. Zato se ne smemo čuditi, da se v sedanjem nemškem načrtu, ki vsega sveta vedno bolj obračajo na Gibraltar.

množina kombinacij in iger, vsaka igra je prav za prav nova. »Go« je pa napeta po tem, da igrači nima v rokah samo dveh vrst figur, kakor pri šahu, temveč 180 kamenčkov. Tako lahko razvije vse zakone in znanje strategije, obrambe in napada, obkoljevanja in zakrivanja.

Največji vojaki na svetu

Švedski vojaki so med vsem na svetu največji. Ko so urejevali statistične podatke o velikosti švedskih vojakov v raznih dobah, so ugotovili zanimivo okolnost. Leta 1885 je znašala povprečna mera švedskih vojakov 169 cm, leta 1905 že 171,4 cm, leta 1925 povprečno 172,2. Zdaj pa znaša 173 cm. Vse kaže, da odpade od tega postopnega večanja povprečne telesne višine približno tretjina na dobo največjega industrijskega razmaha in največjega življenjskega standarda.

Po vseh znakih sodeč se bo povprečna telesna višina švedskih vojakov povečala v prihodnjih 7 do 9 letih še za 2 cm. Tako bi prišli do povprečne telesne višine odraslih švedskih moških 175 cm. To bi pomenilo, da so Švedi med vsemi narodi na svetu največji.

100 letnica mimoze

Seveda jo slave samo v Evropi, kamor je bila pred sto leti sredi aprila pripeljana iz San Dominga v Srednji Ameriki. Kapitan neke ladje seveda ni pripeljal iz Amerike vejice, posute z nežnimi žoltimi kroglicami, polnimi prijetnega vonja, dotlej neznanega v Evropi. Pripeljal je le vrečko drobnega semena te rastline, ki je postala v sto letih značilna za obalo Sredozemskega morja, posebno pa za francosko riviero. Še me je kupil od pomorskega kapitana neki vrtnar v Cannesu. In še istega leta so zrasle na azurni obali Francije prve mimoze v Evropi.

Od takrat se je razširila mimoza na vse evropske obale Sredozemskega morja in polagoma prodirajo njeni cvetovi tudi v zimskih mesecih v velika evropska mesta na severu, kamor jih pošiljajo dan za dnem v ogromnih množinah. Samo iz okolice Cannesja jih izvozijo vsako leto na sever nad 5000 ton. Samo ta kraj ima okoli 215.000 grmov mimoze. Iz mimoze izdelujejo tudi parum, ki spada med najbolj priljubljene.

Sveta Helena — otok lilij

Pozabljeni otok v južnem delu Atlantskega oceana postaja zdaj drugič središče zanimanja Nekkdanij Napoleonov majestat so zamenjale zdaj krasne lilije. Uprava otoka je sklenila poskusiti kako bi se dale gojiti lilije na otoku in poskus se je zelo dobro obnesel. Za Bermudo, otok Svete Helene druga angleška kolonija, ki bo zalagala cvetličarne z lilijami. V sponzorski departament otoka prihaja leto za letom seme različnih vrst lilij, ki jih potem goje na plantajah v velikem obsegu.

Guverner otoka je odobril tudi načrte za ustanovitve gozdnih rezervacij, da se ohrani domača flora, kajti na tem otoku je mnogo endemičnih rastlin. Zaenkrat so izbrali one dele, ki so pravi botanični vrtovi: grič Central Ridge med Dianas Peag, Mont Actaeon in Cuckholds ter grič Old Joan Point.

3000 policistov in dva tolovaja

Tri tisoč policajev z najmodernejšimi prometnimi sredstvi se je udeležilo lova na dva izsiljevalca, ki sta zahtevala 20 tisoč dolarjev od mladega čikaškega milijonarja. Zletni Alexis Barbeau je dobil nekega dne anonimno pismo, naj pripravi 20.000 dolarjev, če hoče uiti smrti. Poneže se je javil nekdo na telefonu in zahteval, naj se Barbeau odpelje z ekspresnim vlakom iz Buffala v Erio. Med potjo naj bi gledal skozi okno in ko bi opazil, da maha nekdo z robcem, naj bi vrge denar v kuverti skozi okno.

Barbeau se je obrnil na policijo. Ugrabitve in izsiljevanja so še vedno najbolj viri dohodkov ameriških tolovajev, čeprav ne gredo ti pesli več tako gladko in varno, kakor v Al Caponovih časih, ko je bila podkupljena tudi policija. Policija se je temeljito pripravila, potem je pa naročila Barbeauju, naj se odpelje z ekspresnim vlakom. Mnogo avtomobilov z radijskimi aparati je čakalo na obeh straneh železice proge ekspresni vlak je pa spremljal policijsko letalo. Toda trikrat je bila vožnja zaman in ves policijski aparat je zaman čakal na dogovorjeno znamenje. Šele med četrto vožnjo je nekdo pomahal

ob progi z belim robcom. Barbeau je vrge skozi okno kuverti z denarjem, obenem je pa prižgal na strehi vagnova dva žaromete.

To je bilo znamenje za letalo, iz katerega so dobili policijski avtomobili brezčleno povelje, naj sklenejo mrežo. Policijski avtomobili so obkolili ves kraj, kjer sta morala čakati izsiljevalca na denar. Lov ni ostal brez uspeha. Prijeli so dva moža, ki sta na bila v tolovajstvu šele začeti. Ker je veljala policijska udeležba pri lovu 35.000 dolarjev, so se čuli ugovori, da je bilo to predrago in da naj policija v bodoče mobilizira ves svoj aparat samo v primerih, ko je jasno, da gre za nevarne zločince in da denar ne bo vržen proč.

Händlov obed za tri

Nemški skladatelj F. G. Händl, ki je preživel večino svojega življenja v Angliji, kjer je 14. aprila 1759 tudi umrl, je bil znan v Londonu splošno ne samo kot slavni skladatelj, temveč tudi kot velik sladokusec. Jedel je zelo rad in pospravil je navažno toliko, da so se ljudje kar čudili.

Nekdo je prišel v London v restavracijo in naročil obed za tri. Sedel je in čakal, natakarkar je jedjo pa ni bilo od nikoder. Slednjic ga je minila potrpežljivost in klical je: Kaj pa dela moj obed? Prihitel je natakarkar, se globoko poklonil in dejal:

— Čakamo, da prideta vaša prijatelja, potem pa začnemo takoj nositi na mizo. Händl se je pa razjezil:

— Kaj? Kakšna prijatelja? Nobenih prijateljev ne bo, sam bom obedoval. Kar brž začnite nositi na mizo.

Najmlajši kralj

Najmlajši kralj na svetu je zdaj kralj Fejsal v Iraku, saj je star šele štiri leta. Pred nedavnim se je z avtomobilom smrtno ponesrečil takratni kralj Ghazi star 27 let. Toda njegovemu sinčku so tragično očetovo smrt zamočali. Sinček je pa kmalu pogrešil očetovo navzočnost in vprašal je kje je oče. Angleška vzgojiteljica Dora Borhandova, ki mladega kralja vzgaja, mu je morala prve dni neprestano odgovarjati, da je njegov oče odpotoval. Zdaj sinček ne vprašuje več po očetu, le njegove velike oči so postale otožne. Kadar sedi na terasi palače Qu-er-el Zehur, pusti očetovo mesto vedno prazno.

Pri tem je pa ostal otrok in zanima se za vse, kar imajo radi otroci njegovih let. Najprej se zanima za avtomobile in letala. Njegova nadarjenost za jezike je naravno presenetljiva. Že zdaj govori razen materinščine gladko angleško in turško. Na očetu se večkrat spominja. Zelo mu je hudo, da se oče od njega ni poslovil, preden je odpotoval. Po starih verskih običajih bo mladi kralj kmalu zarocen s princeso Feri-ah 5 mesečno hčerko egiptskega kralja Faruka. Ljudje v Iraku imajo zelo radi mladega kralja in mu na vse načine izkazujejo svojo ljubezen. Pozdravljajo ga po starem običaju: Bože, ohrani nam ga!

Radioprogram

Petek, 5. maja.

11: Šolska ura; Sprehodi in izleti v naravo (prof. R. Bačar). 12: Slovenske pesmi (plošče). 12.45: Poročila. 13: Napovedi. 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. 14: Napovedi. 15: Šolska ura; Delo društva »Dom visokosolke«. 18.20: Vesel družbi (plošče). 18.40: Francoščina (dr. Stanko Leben). 19: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura; Karel Capek o komunizmu, 19.50: Prvi obrtniški politični dom na Govejku pri Medvodah (Tv. Mihelčič). 20: Harmoniko igra g. Milan Stante. 20.40: Koncert francoskih opernih arji. Sodelujejo gdc. Vida Rudolfova in radijski orkester. 22: Napovedi, poročila. 22.30: Angleške plošče. Konec ob 23.

Sobota, 6. maja.

12: Kar brez naslovov, tak danes bo red, plošča za ploščo hitla bo spet. 12.45: Poročila. 13: Napovedi. 13.20: Kar brez naslovov, tak danes bo red, plošča za ploščo hitla bo spet. 14: Napovedi. 17: Otroška ura; a) Selma Lagerlöf: Kako je Niels Holgerson popotoval z divjimi gosmi. — Povest v nadaljevanjih, b) Gasperček, lutkovna igra. 17.50: Pregled spreda. 18: Za delopust igra radijski orkester. 18.40: Nove umetnine v cerkvah kamniškega okraja (Franc Zen). 19: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura; Dan sv. Jurija po narodni veri (Jelke Betovič). 19.50: Poziv k plesu (plošče). 20: O znanju politiki (dr. Alojzij Kuhar). 20.30: Premos iz Celja; Koncert mladinske in komorne glasbe. 22: Napovedi, poročila. 22.15: Za vesel konec, igra radijski orkester. Konec ob 23. uri.

Astrologi o maju 1939

Napovedujejo nič manj kritičen mesec kot je bil april, posebno kritični dnevi okrog 9. maja

Opozicija med Jupitrom in Neptunom dne 2. aprila je kazala po mnenju astrologov na vznemirjajoče dogodke v naslednjih dneh. Ker se oba planeta pomikata zelo počasi, so kritični učinki opozicije trajali ves april in pokazali se bodo tudi še v maju. Okupacija Albanije in drugi številni dogodki, ki so povečali mečarodno napetost, potrjujejo pravilnost prognoze o kritičnosti aspekta, ki smo jih našli v napovedi za prejšnji mesec. Tudi sončni mrk dne 19. aprila je po mnenju astrologov samo povečal možnost za kritične dogodke. Po 20. aprilu so se stvorile konstelacije, ki so kazale na izredno politično aktivnost. Tu di glede te napovedi se je vse uresničilo. V tem času so bili politiki in diplomati vseh držav na svetu tako aktivni kot že zlepa ne kdaj prej in važne politične pogodbe so bile posledica te aktivnosti.

V teku meseca maja se bodo kupile konstelacije med planeti v znamenju ovna in bika. Venera in Saturn se bosta križala. Merkur bo križal pot Saturna in Uran. Sonce in Uran bosta v konjunkciji. Počasi premikajoči se Mars bo v kritičnem kvadratu s Saturnom. Saturn se še vedno premika v osi med Jupitrom in Uranom kakor prejšnji mesec. V splošnem je po teh konstelacijah sklepati, da maj ne bo nič manj kritičen kot je bil april.

Zanimiv nebesni pojav otvori serijo aspektov v maju. To je totalni lunni mrk dne 3. maja. Pri nas mrk ne bo viden, opazovali ga bodo lahko na Aljaski, na Tihem oceanu, v Avstraliji ter v Aziji. Zadnja faza mrka bo pa vidna tudi v Afriki ter v vzhodni Evropi. Po nekkih starih astroloških pravilih kaže mrk na nevarnost obolenja znanih in vodilnih oseb, ker bo polni mesec na ta dan v opoziciji s Soncem in ker se bo Luna nahajala v znamenju škorpiona. Tak učinek mrka pa se bo pokazal šele nekaj tednov po 3. maju.

V prvem tednu maja sicer ne bo izrazitih aspektov, a drugi teden se prično kupi-

čiti kritični aspekti. Prva kritična perioda v maju bo trajala od 7. do 11. maja. V teh dneh je pričakovati zopet izredna presenečenja in vznemirjanja. Posebno kritične so konstelacije v teh dneh za promet na morju in za interese, ki jih imajo velebiti na morju. Najbolj kritični konstelaciji v teh dneh sta dne 9. maja kvadrat med Marsom in Saturnom in istega dne konjunkcija med Soncem in Uranom. Konjunkcija kaže krizo v denarstvu in na nenadno vznemirjenje, ki ga povzroči nepričakovani dogodki. Posamezniki bo konjunkcija silila k nagli rešitvi in uresničenju načrtov, a naglica je redko kdaj kaj prida. Kvadrat bo posameznike s silo tiščal k dejanjem, a obenem bo notranja aktivnost naletela na nepremagljive ovire. Tako nastale notranje konflikte je mogoče premagati samo s skrajnim samoobvladanjem in treznostjo. Kvadrat med Marsom in Saturnom utegne ljudi z velikimi načrti spaviti do obupa.

Konjunkcija med Merkurjem in Saturnom dne 10. maja bo kritičen učinek aspektov prejšnjega dne samo še povečala s tem, da bo onemogočila trezen preudarek in naredila ljudi skrajno pesimistične. Razočaranja in izgube so v takih okoliščinah skoraj neizbežne.

Dne 12. maja bosta Sonce in Neptun v ugodnem trigonu. To bo prva ugodna konstelacija v maju. Dober učinek trigona se bo pokazal v dobrodelnosti in socialni delavnosti. Posamezniki bodo imeli vse polno dobrih načrtov močnejši med njimi jih bodo uresničili, slabšeji se bodo izgubili v sanjarjenju.

Dne 16. maja bosta Venera in Saturn v konjunkciji. Aspekt je kritičen za čustveno življenje, posamezniki bodo doživeli močno depresijo, imeli bodo »gugnenje, da bi se ločili od oseb, ki so jim bile doslej blizu, iskali bodo samoto. Za ustvarjanje na umetniškem področju in za eroično življenje okrog 16. maja zvezde ne bodo naklonjene.

Dne 17. maja bo prijeten dan, ker bosta Sonce in Saturn v dobrem odnosu. Zl. sledi 18. maj s kvadratom med Venero in Marsom in s polkvadratom med Merkurjem in Neptunom. Aspekti kažejo na vremenske nepravilnosti in na vznemirjajoče vesti. Dne 19. maja bo Merkur v opoziciji z Luninim vozkom, kar kaže na kritično presojanje zvez in pogodb in na prekinitev dosedanjih razmerij in zvez.

Dne 20. maja bosta Sonce in Mars v ugodnem trigonu, ki kaže na nove preobra in v politiki in na velikopotezno zasnovano manifestacijo. Sledijo dnevi, v katerih je računati z vremenskimi nepriklami. Zadnja kritična konstelacija bo 25. maja, ko bosta Merkur in Uran v konjunkciji. Za uso do milijonov odgovorov ljudje bodo pod to vplivom hoteli z naglico uresničiti svoje načrte, pri čemer obstoja nevarnost da se jim bodo milijoni zoperstavili. Posamezniki naj v teh dnevih trezno premislijo, preden store kaj važnega.

Kaj pomeni besedica go?

To je zelo stara beseda. Tako se imenuje japonska narodna igra, ki zadnja leta zopet prihaja v Evropo. Posebno v Nemčiji je našla mnogo ljubiteljev. Po mnogih nemških mestih so že ustanovili krožki, v katerih se goji ta igra. Nemci prireajo tudi tekme za prvenstvo v igr. Go. Za razširjenje te igre v Nemčiji so poskrbeli japonski mojstri, v njeni umetnosti Fukuda Takida in Matsumoto.

»Go« je zelo stara igra kitajskega porekla. V leksikonu je rečeno, da je to najstarejša igra na svetu vobče. Podobna je šahu, samo da ni v nji tiste hierarhijske figure od pešca in kmetca do kralja, od konja do dame, od strele do stolpa. Deska, na kateri se »go« igra, ima 364 okenc. Vsak igrač ima 180 kamenčkov. Igralcevo prizadevanje gre za tem, da dobi kolikor mogoče nepretrgano vrsto točk okenc zase, da tako zapre bodisi prosto ali pa pa nasprotnikovih kamenčkov zasledeno polje. Igra »Go« je torej bolj podobna dami nego šahu. Pri šahu je mogoča neskončna

bi, da je vrgele bombo, ki je raztrgala nekega balkanskega princa na kose. V tujski legiji služi udi mož iz Yorkshira, ki je umoril svojo ženo in svojega mladega sosedo, ko ju je zasačil, kako se poljubljata. Oh, to so sami zrel tiči!

Fenella je zadržala, Derek je pa naadljeval: — In vendar, čeprav je preteklost vseh mračna in zagonetna, so to večinoma pogumni in dobri tovariši. V zgodovini francoske tujske legije so za beleženi taki primeri požrtvovalnosti in junaštva, da bi podobnih ne našel v zgodovini nobene vojske na svetu.

Za hip je obmolnil.

— Toda jaz vse to mrzim, Fennie, — je vzkliknil naenkrat. — Človek ni nikoli niti za trenutek sam, spati, umivati, kopati in oblačiti se mora med vsemi drugimi, jutraj si mora postlati postejo in celo pomesti pod njo. — Sam si mora prati srajce, jesti s pločevinastega krožnika, piti slabo vino, ker si boljše ne more privoščiti ob koncu tedna za prihranjeno plačo pol pennyja. Kaditi mora samo slabe cigarete iz grobega črnega tobaka — pri vsem tem pa neprestano poslušati neslane, žaljive dovpite in zbadljivke. Prav zato sem se tako »zaveselil, ko sem te zagledal, Fennie.

Kar se je zdržnila, kajti njene oči so bile odkrile nekaj res čudnega.

— Kaj, Derek? Saj ti nimaš nogavic!

Mračno se je nasmehnil. — Mi v legiji ne nosimo nogavic. Noge si mazemo z lojem, da si jih v težkih čevljih ne ožulimo.

To je bilo morda čudno, toda Fenelli se je zdelo,

da je to od vsega najhujše, saj je bil Derek Ellison prej tako izbiren, da je moral imeti nogavice iste barve kakor kravate. Seveda, takrat je bil eleganten mladenič, zdaj je pa vojak francoske tujske legije v uniformi iz grobega sukna, zapeti prav do vratu, zdaj je to mož, ki mu je z obraza že izginila rdečica mladosti, zdaj je njegov obraz zagorel. Prej vesela, vedno nasmejana usta imajo zdaj trpko stisnjene ustne. Toda tem bolj je zahrepenelo po njem srce Fenelle Grayeve.

— Človek mora tu vedno pomniti, — je dejal Derek naenkrat, — da nima več narodnosti. Izgubil sem svoj narod in izgubil sem svojo domovino. Francija je moja mačeta, toda obljublja mi, da bom smel po petih letih prositi za francosko državljanstvo, toda najprej me hoče ta moja mačeta trdo preizkusiti. Ko sem prvič poskusil to vojaško službo, te večne pohode, sem čutil bolečine v vseh kosteh in te bolečine bodo še hujše, ko pojdemo v puščavo v boj proti Arabcem. Vem pa, da imam samo to, za kar sem prošil, kar sem hotel, to imam. Ne govorimo več o tem, govorimo zdaj o čem vselejsem, Fennie. Sram me je pred teboj, da ne prestanam samo tarnati in te nadlegujem s svojimi bridkostmi.

Toda videla je na njem, da mu je znatno odleglo, ko ji je mogel potožiti svoje gorje. Zato se je že odločila, da bo nadaljevala pogovor o teh stvarih v želji, da bi si Derek še bolj olajšal srce.

— Derry, — je dejala, — nekaj časa ostanem tu. Vsak večer se lahko sestaneva. Pokažeš mi vse, kar je tu v Tizigounu zanimivega, kaj ne Derek?

Florence Riddellova:

12

Nevarna ljubezen

Fenella je zvedela tistega večera zelo mnogo o La Legion Entrangère.

— Vpisal sem se v Parizu, — je pripovedoval. — Reči moram, da ravno Francozi čisto prav, nikogar ne silijo, naj vstopi v njihove tujske legije. Vsakega prosilca najprej zapode. Opozore ga, naj vse dobro premisli in pride zopet drugi dan. Potem, ko pride drugi, ga seveda vpišejo, toda poprej ga mora pregledati zdravnik, da ugotovi, da-li je telesno dovolj krepak. Potem dobi od njih denar za vožnjo z vlakom do Marseille. Če porabi ta denar za kaj drugega, ga kaznujejo kot vojaškega begunca. V Marseille so podčastniki tujske legije. Novince odvedo v vojašnico, kjer ostane dan ali dva, včasih tudi več, dokler se ne zbere več novincev, ki jih odvedo na ladjo in odpeljejo v Afriko, kjer morajo služiti po pet let. Na dan dobivajo pol pennyja.

— Derry — kaj ni odtod nobene poti? — je zašepetala Fenella sočutno.

— Da, celo dve poti sta. Umreti ali popihati jo.

— Kaj je to?

— To pomeni pobegniti, dezertirati. Toda skoraj vsakega begunca ujamejo, potem je pa služba zanj še mnogo krutejša. A tiste, ki se jim posreči pobegniti, čaka morda še težja usoda — smrt v puščavi ali arabsko mučenje.

— Kaj ni mogoče odkupiti te? V angleški armadi je to vendar dovoljeno.

— Niti angleški multimilijonar bi me ne mogel odkupiti iz francoske tujske legije, — je odgovoril mračno. — Ne tu sem in tu ostanem pet let, Fenella, razen če bi poskusil pobegniti, ko bi se mi nudila ugodna prilika.

— Toda Derry — njen obraz se je nekoliko zjasnil, — saj te vendar lahko povišajo, saj lahko postaneš častnik.

— To je skoraj izključeno pri človeku, ki ni francoske narodnosti.

— In tu je mnogo Francozov — med legionarji mislim.

— Nekaj starih lopovov. Toda v večini nismo sinovi Madame la Republique. Tu so Nemci, Angleži, Američani, Italijani, vse vprek, samo Francozov je malo.

— In — vsi so kaj zakrivali? — je vprašala Fenella nekam boječe.

Prikimal je. — Vsi, ali skoraj vsi. Tu je pa seveda tudi nekaj mož, ki so stopili v francosko tujsko legijo samo zato, ker so že umirali od lakote. Toda večina ima čisto drugačne nagibe za svojo željo, da bi mogli nekoč začeti novo življenje, zaenkrat pa živeti pod novim imenom, pod zaščitnimi krili francoske legije. Tu nihče o ničem ne vprašuje. Človek vstopi v tujsko legijo, je tu in s tem je vse opravljeno. Tu vlada prečudna etiketa — nobenih nepotrebnih vprašanj, kar bi bilo itak brezuspešno, saj bi nihče ne odgovarjal na nje. Imam pa v tujski legiji tovariša, ki zatrjuje o se-